Telefonas: LACKAWANNA 5629.

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžiama kas Pėtnyčia
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 21 Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in

New York, N. Y., Gegužės (May) 22, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Vokiečių Žiaurus Žygis Prieš Lietuvą

Nauja Revoliucija Rusijoje

Baisi Katastrofa Kasyklose

VOKIEČIŲ ŽIAURUS ŽYGIS PRIEŠ LIETUVĄ.

Lietuvos laikraščiai paskelbia „Eltos" žinią, kad Vokietijos ukio ministerijos įsakymu, uždrausta įvežti ir tranzitu vežti per Vokietiją iš Lietuvos (išskiriant Klaipėdos kraštą) raguočiai gyvuliai ne tik gyvi, bet ir jų mėsa tiek šviežia, tiek konservuota ir šaldyta. Kaip žinoma, Klaipėdos direktorija taip pat gavo iš Vokiečių valdžios grasinantį laišką, kuriuo reikalaujama neįsileisti iš Didžiosios Lietuvos kalbamos rušies gyvulių ir jų mėsos, nes kitaip ir Klaipėdos krašto gyvulių nesileisiant į Vokietiją. Jei šie vokiečių įsakymai pasiliks galioj, raguočių mėsos kainos Lietuvoj turės labai nukristi, ir delto Lietuvos ukininkai turės nemaža nukentėti.

Tai yra labai nedraugingas ir net begalo žiaurus vokiečių žygis prieš Lietuvą. Bet, anot tos patarlės, nėra nieko be priežasties, taigi ir šiame atsitikime „Liet. Žinių" bendradarbis praneša, kad pastaruoju laiku Kaune vaikščioja girdai, buk Vokietijos vyriausybė uždraudusi įvežti gyvulius ir mėsą iš Lietuvos deliai d-ro Draugelio (u. s.) kalbos Seime svarstant tautinių mažumų autonomijos reikalą. D-ro Draugelio (u. s.) kalboj įžiurima nedraugingumo, ypač del smerkimo vokiečių kulturos, kuri esanti materializmu pagrįsta. Kiti girdai sako, kad buk kademai vedą slaptas derybas su Lenkija ir kaip protestą prieš tai Vokietijos vyriausybė paskelbusi ekonominį karą.

NAUJA REVOLIUCIJA RUSIJOJ.

Dancigas, geg. 17 d. — Pranešama, kad Baltgudijoje pavojingas sukilimas pasiekęs pilno išsiplėtimo. Insurgentų armija 60,000 tvirtumo ir vadovaujama generolo Bozovskio, sakoma, yra užėmusi didelį plotą Minsko apylinkėje ir kovojanti su raudonąja armija, kuriai vadovauja generolas Budeny.

BAISI KATASTROFA KASYKLOSE.

Pranešama iš Berlyno, kad netoli Dortmund, Vokietijoje, Dorstfeld kasykloje įvykusi baisi eksplozija ir esamomis žiniomis 5 darbininkai užmušta, 30 sužeista ir 225 darbininkų likimas nežinomas. Eksplozijos priežastimi buvo sprogimas dinamito šafte ir nuo to įvyko eksplozija kasykloje, kuri daugely vietų užgriovė esančius kasykloje darbininkus. Tuo metu kasykloje buvo viršaus 500 darbininkų ir iki geg. 16 d. vakaro išimta tik 300 darbininkų, įskaitant ir aukščiau minėtus užmuštus ir sužeistus.

TROCKIS VĖL IŠAUKŠTINTAS.

Maskvos žinios skelbia, kad pereitą savaitę prasidėjusiam Sovietinių Valstybių Federaliam Kongrese garsusis Rusijos Leonas Trockis vėl tapo išaukštintas. Tikrinama, kad jis su didžiausiais aplodismentais sutiktas ir išrinktas į kongreso prezidiumą. Šitas kongreso prezidiumas yra sovietų valdomoji grupė arba kabinetas ir jame įeina toki komunistų lyderiai, kaip Stalinas, Rykovas, Kalninas ir Zinovjevas. Ypač buvo visiems nuostabu, kuomet Trockis atsisėdo ant estrados šalimais savo aršiausio priešo Zinovjevo, kuris pereitais metais dėjo daugiausiai pastangų, kad išsiuntus Trockį į Sibirą „pasilsiui".

MONARKISTAI NEPATENKINTI HINDENBURGU.

Vokietijos monarkistai labai nepatenkinti jų pastangomis išrinktu naujuoju Vokietijos prezidentu Hindenburgu, nes pastarasis, priimdamas priesaiką reichstage, pareiškė, kad jis ištikimai tarnaus valstybės konstitucijai ir ja remdamasis saugos Vokietijos gyventojų teises ir jų interesus. Matyt, monarkistai tikėjosi, kad Hindenburgas užimdamas prezidento vietą pirmiausiai pasišauks buvusį kaizerį ir jį pasodins prezidento soste ir monarkistams vėl atgis junkerizmo dienos.

AMERIKA KLABINA SAVO SKOLININKUS.

Jung. Valst. valdžia pasiulė devynioms valstybėms: Prancijai, Italijai, Belgijai, Čekoslovakijai, Rumunijai, Jugoslavijai, Graikijai, Estonijai ir Latvijai, kad jos sureguliuotų savo skolas Jungtinėms valstijoms. Čionai suminėtų valstybių skolos Jung. Valst. siekia $7,100,978,695. Didžiausiu skolininku yra Prancija, kurios skolos Jung. Valst. siekia net $4,210,556,948. Tikrinama, kad derybos su Prancija delei šių skolų sureguliavimo prasidės birželio 1 d.

ŽEMĖS DREBĖJIMO AUKOS.

Pranešama iš Pekino, Kinijos sostinės, kad įvykusiame pereito kovo 16 d. žemės drebėjime Talifu, Yunan provincijoje, žuvo 6,500 žmonių ir dabar yra baisioje padėty delei to žemės drebėjimo apie 100,000 kiniečių. Taipgi pereitą savaitę įvairiomis dienomis buvo jaučiamas smarkus žemės drebėjimas įvairiose pasaulio dalyse. Gegužės 13 d. buvo jaučiamas nežymus žemės drebėjimas net ir Jung. Valst. nekuriose vietose, ypač Illinois ir Kentucky valstijose aiškiai jautė tą drebėjimą.

ĮVAIRIOS ŽINUTĖS.

— Gegužio 16 d. Walter Reed ligoninėj, Washingtone, pasimirė Jung. Valst. senatorius Selden Palmer Spencer, kuris atstovavo senate Missouri valstiją.

— Gegužio 13 d. Japonijos sostinės Tokio artimoje apylinkėje siautė baisi audra, delei kurios kilo gaisrai ir sunaikino apie 2,000 namų. Kumagaya kaimelis visiškai sunaikintas ir šiose nelaimėse žuvo viršaus 10 žmonių, viršaus 100 sužeista ir apie 4,000 pasiliko be pastogės.

— Meksikos valdžios laivas sugavo kitą laivą, kuriuomi sakoma buvo vežama ginklai ir amunicija Vera Cruz sukilėliams.

— Belgijos premieriu paskirtas Van de Vyvere, kuris sudarė grynai klerikalinį ministerių kabinetą. Vienok žinios skelbia, kad šio kabineto gyvenimas neilgas po nuvertimui įvyks nauji parlamento rinkimai.

— Londono žinios skelbia, kad ir Anglijos valdžia pradėjusi persekioti svetimšalius komunistus ir neišduodanti jiems leidimų gyventi Anglijoje.

— Florida valstijos legislatura priėmė įstatymą, sulig kurio turės mokėti mokesnius visi nevedę vyrai viršaus 30 metų amžiaus ir visos nevedę merginos viršaus 25 m. amžiaus. Mokesnis — 5 dol. į metus.

— Philadelphijos „sausybės" diktatorius Butleris prašalino 40 policistų, kurie apkaltinti svaigalų pardavinėjimo protegavime. Tikrinama, kad tokiu budu yra įtariami dar 400 policistų.

— Garsusis caro laikų Rusijos revoliucionierius gen. Savinkov nusižudė Maskvos kalėjime, kuriame jis buvo pasmerktas ilgiems metams už veikimą prieš komunistinę Rusijos valdžią. Jis iššoko pro kalėjimo langą nuo penkto aukšto ir esą šitą jo nusižudimą valdžia slėpė per penkias dienas.

Lietuvos Valdžios Žiaurumai Gegužės Šventėje

Specialis „Naujienų" korespondentas praneša iš Kauno, kad šiemet Pirmosios Gegužės šventės metu Lietuvoje, valdžia pasižymėjo didžiausia reakcija ir beveik visur uždraudė darbininkų manifestacijas. Daugely vietų suareštuota visa eilė socialdemokratų veikėjų, kiti net žiauriai sumušti. Tame pranešime, tarpe kitko, sakoma sekamai:

„Kur tik aktyviau dalyvauta Gegužės šventėje, visur buvo sutraukta buriai ginkluotos policijos, *ginkluotų šaulių*, kurie virto aklais Lietuvos reakcijos ramščiais.

„Šiauliuose apie 12 val. nakties, Pirmosios Gegužės dienai baigiantis, du persirėdžiusiu chuliganu iš *pasalų puolė Seimo narį, socialdemokratą Joną Markelį. Revolverio kotu d. Markeliui pramušė galvą, jis nustojo sąmonės.* Šis „didvyriškas" darbas atliktas vietos fašistų arba Šaulių Sąjungos narių.

„Kaune represijos pasiekė apogėjaus. Seimo narys *St. Kairys ir Plečkaitis suimta* užtai, kad paskaitą uždarius išėjo gatvėn su raudonais ženkleliais. St. Kairio paskaitą Rotušės salėje policija nutraukė už pasakymą: „Lietuva dabar virto kunigo Vailokainčio parapija." Šančiuose paskaita visai neleista...

„Seiman klerikalai įnešė Valstybės apsaugos įstatymą, kurs duoda valdžiai teisių uždaryti politines organizacijas, sąjungas, sustabdyti laikraščius ir tt. Žodžiu, reakcija šelsta ir puola.

„Kunigai viduramžių priemonėmis valdo kraštą. Laukiame dar didesnių puolimų. Klerikalai savo bankrotų politika veda kraštą prie žiauraus pilietinio karo."

Iš Lietuvos Laikraščių

GARSIOJI GARDINO BYLA.

Milžiniška Gardino byla prasidėjo balandžio 20 d. Teisman stojo 72 atsakomybėn patraukti asmens. Liudininkų esą 150. Daugumą suimtųjų po trejus ir daugiau metus išsėdėjo kalėjime be teismo. Vienas jų net iš galvos išėjęs, keletas pasimirė. Matomai nelengva jiems buvo, ypač, kol juos tardė politinė policija, kuri, kaip advokatas Mickevičius teisme iškėlė aikštėn (žiur. „Dz. Wil." Nr. 92), juos kankinusi, tarp kita ko leisdama juos šunims draskyti.

Lenkų spauda stengiasi išpusti kiekvieną mažmožį, kurį pol. policijos agentai teisme papasakoja. Iš tos spaudos pranešimų aiškiai matyti noro sumažinti įspudis, kad sąmoksle skaitlingai dalyvavo vietos gyventojai ir atbulai, išpusti svetimos valstybės parama.

Dalis kaltinamųjų atsakinėja gudiškai, dalis lietuviškai, dalis ir visai atsisako nuo parodymų davimo.

KONKORDATĄ JAU VYKDO.

Punskas, Suvalkijoj. Padarytasai lenkų konkordatas su Šventuoju Sostu nors dar nebuvo galutinai ratifikuotas, patvirtintas, o jau lenkų policija kai kuriais konkordato paragrafais pradėjo naudotis ir Punsko apylinkėj. Vienoj N. policijos nuovadoj atvažiavus valdžios atstovui, buvo tyrinėta Punsko, Smalėnų ir Seinų parapijų kunigų ištikimybės ir pasirodė policijai, kad yra visi kunigai „neištikimi", ypač Punsko kunigas S. Vencius pasirodė nepakenčiamas, kuris reiktų greitu laiku pašalinti iš Punsko, tik reikalinga buvo atrasti jojo nusikaltimo priežastis. Kun. S. Venciaus ištikimybės tyrimas jau nuo seniau buvo pradėtas ir slaptoji policija sekė kiekvieną jo žingsnį.

SUOMIJOS ŽURNALISTŲ SOLIDARUMAS LIETUVAI.

Suomijos žurnalistai nutarė tik tada dalyvauti Pabaltijos žurnalistų kongrese, jeigu be Lenkijos žurnalistų dalyvaus ir Lietuvos žurnalistai ir jeigu bus svarstomi tik presos reikalai.

ŠVENČIŲ KOMEDIJA.

Niekas nežino, kada ir kam reikia švęsti ir kam leidžiama nešvęsti. Taip prieš kazimierines buvo atsiklausta ir gauta toki atsakymai: policijos vadas p. Janušonis pasakęs, kad krautuvės gali buti atidarytos, Miesto Virš. p. Morkus — uždarytos, Pil. Apsaug. D-to D-rius p. Valevičius — atidarytos. Kazimierinėse ant tų krautuvininkų, kurie krautuves atidarė, policija sustatinėjo protokolus ir krautuves uždarinėjo. Pereitą sekmadienį, nežinia kieno leidimu buvę atidarytos kolonialių prekių krautuvės, kurias policija taipgi uždariusi. Pasirodo, niekas tiksliai nežino, kada ir kokios krautuvės turbuti uždarytos ir kada atidarytos. Taip „aiškus" yra „krikščionių" daugumos priimami įstatymai.

LIETUVOS DVARININKŲ KELIONĖ VARŠAVON.

Balandžio mėn. pradžioje per Klaipėdos kraštą išvažiavo Prancuzijon keli Lietuvos ir Latvijos dvarininkai lenkų tautybės, jų tarpe Lietuvos piliečiai Kostantas Komaras iš Panevėžio aps. ir Jurgis Plateris iš Tauragės apskr. Eina gandų, kad iš Prancuzijos pp. dvarininkai žadą užsukti ir į Varšavą pasiskųsti „centrui" tariamomis skriaudomis, ypač žemės reformos srity.

PLENTŲ ILGIS.

Lietuvos plentų ilgumas siekia 1,185 kilom. Iš šio skaičiaus 150 kilom. pagedusio plento. Iš šito skaičiaus šiemet manoma pataisyti 50 kilom.

Kulturos Darbo Trukdytojai

Pastariomis dienomis „Tėvynės" Redakcija gavo pranešimą nuo komp. Miko Petrausko apie pirmus žygius jo sukurtos Liaudies Operos, kurios tikslu yra lavinti jaunimą muzikos ir meno srityje. Pirmieji žinksniai šito gerb. Petrausko prakilnaus darbo gražiai pavykę moraliu žvilgsniu, tačiau medžiaginiai pelno neturėta. Bet svarbiausia pranešimo dalis yra ta, kur kalbama apie varžymą kulturinio veikimo Lietuvoje. Stačiai žmogus negali suprasti kuriuo tikslu tokios buvusio carizmo sistemos prisilaikoma ir net nekalčiausių operečių pastatyti scenon negalima be visokių leidimų ir net cenzuros. Šitokia sistema Lietuvai garbės nedaro kulturingo pasaulio akyse, ypač kuomet Lietuva skaito save demokratine respublika. Grynai kulturinis veikimas, nežiurint ar tai butų meno srityje ar kitose visuomenės kulturinimo srityse, turėtų buti laisvas ir nevaržomas jokiais viršininkų ir komendantų leidimais, jau nekalbant apie bent kokią cenzurą. Nei vienoje kulturingoje šalyje šitokiu budu nėra varžomas kulturinis veikimas, to ir Lietuvoje neprilo buti.

Kadangi tas gerb. komp. M. Petrausko pranešimas yra labai reikšmingas, tai pasiveliname jį čionai išspausdinti ištisai. Jis reikšmingas dar ir tuomi, kad net ir šis ramus, ištvermingas, atsidavęs ir visą savo amžį dirbęs lietuvių tautos kulturinimui ir Lietuvos budinimui veikėjas, kuris tik meno srity darbavosi ir jokiu politiniu veikimu niekam į kelią neparėjo, ir tai priverstas nusivilimo balsu sušukti: „...kad nors kiek daugiau butų tos Lietuvos, kuriai žmogus visas pastangas dėjai, kad ją įgyvendinus." Tai stačiai traginga gyvenimo ironija, kuomet jau net toki tyrios sielos patriotai, kokiu yra gerb. M. Petrauskas, yra priversti šitaip nusiskųsti ant dabartinės Lietuvos tvarkos ir tų Lietuvos gyvenimo viršunių, kurios Lietuvą valdo. Tas gerb. Petrausko pranešimas yra sekamas:

„Pradžią padariau su Liaudies Opera, pastatydamas „Birutę" ir „Vaikas ar Mergaitė". Pradžia gera, bet daug išlaidų pasidarė kaip pradžiai, o čia dar valdžiai reikia mokėt nuo įeigų 15%, tai ir aplupa žmogų. Pelno nėra.

„Turiu pasakyti, kad šiandien Lietuvoje teatrus rengti, tai veik tas pats, kas ir prie caro buvo. Reikia gaut leidimą iš Apskrities Viršininko (gubernatoriaus), antrą iš Komendanto. Dar-gi gali ir taip padaryti: pareikalavus veikalų cenzurai ir juos gali „cenzuruoti" ilgiausį laiką ir veikalų statyt scenon negali. Vėliaus — reikia dar užregistruoti Nuovadoje (Police Station). Kuomet ne valdžios spektaklis, tai turi mokėt nuo 10 iki 25% nuo visų įeigų. Tai ve kur papiauna. Abelnai, kulturai plėtotis sąlygos blogos, smaugiamos. Pripratus man Amerikoje be leidimų daryt koncertus ir spektaklius, tai Lietuvoje man išrodo, kad aš savą šalyje esu koks tai vergas, nes svetimoje šalyje mes laisviau galime aprupint savo kulturos reikalus. Man tas atkaru, bet ką-gi padarysi.

„Gyvenu labai nuošaliai, tik koncentruoju savo pajėgas, kad nors kiek duot kulturinių gražių dalykų jaunuomenei. Liaudies Operos nariai — didumoje studentai ir studentės Universiteto ir kitų mokyklų. Jaunimas džiaugiasi tais dalykais ir smagu į jų norus ir pasistengimus žiurėti, bet kad jie patys, didumoje, iš vargingų šeimynų, tai už jokį pamokinimą užmokėt negali.

„Pasiilgstame Lietuvos, kaip gyvename svetur ir atvažiavus norisi čia gyvent, *bet kad nors kiek daugiau butų tos Lietuvos, kuriai žmogus visas pastangas dėjai, kad ją įgyvendinus.* Šiandien Lietuvoje didžiausi Lietuvos darbuotojai ujami ir tik tie, kurie labai taikosi, tai dar gali gyventi. Dabar Lietuvoje gadynė tokia, kuri auklėja pakalikus..."

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

107 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi but siunčiami Redakcijos vardu ir turi but su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

LENKIJOS KONKORDATO REIKŠMĖ LIETUVAI.

Amerikos lietuvių spaudoje ir visuomeniam gyvenime eina svarstymas ar verta protestuoti prieš Lenkijos-Vatikano konkordato įkurimą, ar ne? Vieni tikrina, kad šis įvykis yra menkos svarbos ir keliant prieš tai rimtą balsą bus tik priduota perdaug reikšmės Vatikano politikierių žygiams, kurie pasaulinėj politikoj beveik visiškai nieko nesveria. Kiti vėl stovi užtai, kad reikia protestuoti, nes tuo budu bus parodyta pasauliui lietuvių tautos pasiryžimas atvaduoti savo sostinę Vilnių ir taipgi tuo keliu einant vedama musų visuomenė prie blaivesnio Lietuvos reikalų supratimo.

Tikro lietuvio protu mintijant, rodos, neturėtų buti dviejų nuomonių šituo reikšmingu Lietuvai įvykiu, nes kiekvienam lietuviui, nežiurint kokių politinių ar tikybinių įsitikinimų jisai nebutų, Vilnius yra brangus ir prieš kiekvieną bent kurių politikierių pasikėsinimą pastoti Lietuvai kelią į Vilnių reikėtų netik protestuoti, bet visomis išgalėmis kovoti. Tačiau pas mus ir šituo aiškiu ir reikšmingu įvykiu eina ginčai ir demoralizuojama lietuvių tautos sveikas ir sutartinas nusistatymas už Vilniaus atvadavimą. Už šitą lietuvių tautoje pasėtą demoralizaciją daugiausiai kalti patys Lietuvos valdonai, kurie nužemintai nusilenkė prieš Vatikano politikierių šituos lenkiškus žygius ir tuo budu padalino lietuvių visuomenę į dvi tarpe savęs kovojančias dalis. Jei Lietuvos valdžia atsiprašė Vatikano net už tai, kad Lietuvos visuomenė pareiškė protestą prieš Vatikano pripažinimą Vilniaus Lenkijai, tai ko daugiau bereikia? Šitam atsitikime pašalinis žmogus gali tik vieną išvadą padaryti — Vilnius ištikrųjų Lietuvai nepriguli, jei net pati Lietuvos valdžia atsiprašinėja Vatikano už savo žmonių pareikštus protestus prieš šituos Vatikano lenkiškus pripažinimą Vilniaus Lenkijai.

panagrinėti tikrąją reikšmę Lietuvai šio Lenkijos-Vatikano konkordato įkurimo. Visų pirma reikia skaitytis su tuo faktu, kad visam pasauliui Lietuva yra žinoma, *kaipo katalikiškiausia ir Vatikanui ištikimiausia valstybė visame pasaulyje.* Ir kuomet tas pats Vatikanas-popiežius taip vergiškai jam atsidavusios valstybės sostinę pripažįsta kitai valstybei, kuri yra galingesnė už Lietuvą ir kuri savo brutaline jėga ir smurto pagalba pirmosios sostinę išplėšė, tai jau yra gana reikšmingas moralis žygis. Jei Lietuva nebut apšaukta visam pasauliui katalikiška ir Vatikanui ištikimiausia valstybė, tai šitas lenkiškas Vatikano žygis butų visiškai menkos reikšmės ir į tai nevertėtų nei domės kreipti. Bet dabar yra kaip tik priešingai ir nors Vatikano-Lenkijos konkordatas nusveriančios galios pasaulio politikoj neturi, bet jis yra labai reikšmingas moraliu žvilgsniu. Dabar ir Tautų Sąjungos, ir Ambasadorių Konferencijos ponai pasakys: Matot, ir popiežius Vilnių pripažino Lenkijai, nors Lietuva yra ištikimesnė Vatikanui, negu Lenkija. Vadinasi, musų sprendimas Vilniaus klausimu yra teisingas!

Apart to, iki šiol viso pasaulio bešališkesnė spauda vis tikrino ir prie kiekvienos progos lenkams prikaišiojo, kad jie neteisėtu ir banditišku budu išplėšė Lietuvai Vilnių. Dabar, greičiausiai Lietuva neteks ir šitos paramos pasaulio politikos arenoje. Lenkai juk drąsiai gali atsakyti į kiekvieną tokį jų apkaltinimą Vilniaus išplėšime, kad nesąmonės kalbama. Vilnių Lenkijai pripažino ir vyriausis katalikiškos Lietuvos globėjas Vatikanas ir pati Lietuvos valdžia prieš tą Vatikano žygį nužemintai nusilenkė. O lenkai labai puikiai moka išnaudoti kiekvieną mažiausią progą prieš Lietuvos interesus. Ir pašalinė spauda, kuri iki šiol bešališkai atsinešė į Vilniaus klausimą, neturės ką pasakyti į šitokius lenkų pareiškimus.

Antras svarbus dėsnis, tai neatlaidus santarvės imperialistų reikalavimas, kad Lietuva kuogreičiausiai užmegstų diplomatinius ryšius su Lenkija ir įkurtų normalius kaimyninius santykius. Dabar po šitų Vatikano lenkiškų žygių ir po tokio Lietuvos valdžios nužeminto nusilenkimo prieš šituos žygius, ir pačiai Lietuvos valdžiai žymiai susilpnėja pagrindas gintis prieš šitą santarvės ponų spaudimą. Taigi iš kurios pusės nepažvelgsime į šitą Lenkijos-Vatikano smurto politikos aktą — konkordatą, vis matome jį labai reikšmingu katalikiškai Lietuvai.

Todel visi lietuviai privalo netik protestuoti prieš šitą Vatikano lenkišką žygį, bet reikalinga visai tautai sutartinu balsu pareikalauti Lietuvos valdžios, kad kuogreičiausiai butų pertraukti Lietuvos diplomatiniai santykiai su Vatikanu. Kuomet visa tauta sutartinu ir griežtu balsu to pareikalaus, tai ir dabartiniai Lietuvos valdonai bus priversti to balso paklausyti. Jei jų padėtis neleis jiems apginti Lietuvos interesus ir tautos garbę prieš Vatikano politikierių smurtą, tai jie bus priversti pasitraukti šalin ir užleis vietas tokiems Lietuvos sunams, kuriems pirmoje vietoje stovi Lietuva ir jos reikalai, o ne Vatikano ar kitų svetimų dievų interesai. Šitai padaryti butinai reikalinga, nes tai yra vienatinis budas įtikinti pasaulį, kad lietuvių tautai Vilnius yra neužmirština švientvietė ir lietuviai tol nenurims, kol Lietuvos trispalvė vėliava nesuplėvėsuos ant Gedimino kalno — Vilniuje!

PERŽVALGA

Popiežius — Lenkijos Pilietis.

„Liet. Žinios" patiekia įdomesnes vietas iš lenkų laikraščio „Rzeczpospolita" plataus aprašymo, kaip balandžio 11 d. popiežius priėmė atsilankiusius į Romą Lenkijos maldininkus. Tame aprašyme užtinkame sekamų įdomybių:

„Priėmimo salėj Popiežius, asistuojant Lenkų kardinolui Kakovskiui, apėjęs visus maldininkus ir suteikęs jiems savo palaiminimą, pasakė kalbą, pradėdamas ją lenkiškai: ‚Garbė Jėzui Kristui' ir čia pat pareikšdamas pasigailėjimo, negalįs pasakyti lenkiškai ją ištisą. Joj Popiežius tarp kita ko pasidžiaugė, galįs atsiminti Lenkiją, Lenkų ir jo tėvynę, nes **jis iš dalies turįs teisės pasakyti, kad turįs Lenkijos pilietybę,** nes ten gimusi jo vyskupystė, ten jis buvęs įšventintas. Del to ši audiencija, pasak Popiežiaus, nėsanti paprasta, kokių buna šventaisiais metais, atvyksią čia daug maldininkų, kuriuos širdingai jis sveikinsiąs, bet **lenkų maldininkai sukelią jame ypatingai malonių atsiminimų, kuriuos jis išsivežęs iš Lenkijos.**

„Toliau Popiežius ragino atvykusius buti ištikimais protėvių obalsiui ‚Polonia semper fidelis', su kuriuo jie gyvenę ir žuvę gindami jį. ir kad jų maldininkų, tikėjimas pasklistų drauge su jais po visą Lenkiją, kad butų ir Varšavoj, ir Vilniuj, ir Lvove, ir Gardine, ir Krokuvoj, visoj Lenkijoj.

„Popiežiui pabaigus kalbėti ir atsistojus, lenkai sudainavo ‚Bože cos Polskę' ir tuo audiencija pasibaigė."

Lenkiškiau nušnekėti negalėtų nei pats Pilsudskis su savo pagelbininku Želigovskiu. Vienok musų kunigai ir jų diriguojami klerikalai vis dar laiko „neklaidingu" ir „šventai teisingu" katalikiškos Lietuvos globėju šitą Lenkijos pilietį — popiežių, kuris diriguoja ir visą Vatikano politiką.

—o—

Nutupė Klerikalų Abaze.

„Amerikos Lietuvis" įsismagino ginti Lietuvos klerikalinės reakcijos žygius prieš SLA. organą „Tėvynę" ir net štai kokius šlikščius šmeižtus „Tėvynės" adresu leidžia:

„Kad Lietuvos cenzura nemato reikalo ‚Tėvynę' leist į Lietuvą, tai gal visai ne partija kalta. Reikia dasižinot pirma, o tada kalbėt. Cenzura daugiausia yra paremta tuomi, kad laikraščiai su savo melais neerzintų bereikalingai žmonių ir nekeltų neramybės prieš valdžią... musų partijos drumščia vandenį, nusiduodamos, kad jos neva kovoja už varguolius ir už jų geresnį buvį. Bet iš tiesų, tai greičiausia bus, kad pačios galėtų pasižuvaut tame sudrumstame vandenyje. ‚Tėvynė' labai daug pasidarbavo drumstime to vandens, ir nemanom, kad SLA. nariai norėtų jį taip daug drumst. Ir jeigu tikrai permatytų visą partijų politiką, tai nelabai kas ir protestuotų. Jeigu ‚Lietuvos Ukininkas' ir ‚Žinios' leidžiamos Kaune ir Dr. J. Šliupas laiko prolekcijas apie ‚bezdžiones' Lietuvoje, tai ‚Tėvynė' labai lengvai gali ten lankytis, pasilikus savo permatymus prieš Lietuvos valdžią New Yorke."

Toliaus išspausdina tulo „Lietuvos piliečio" kritiką „Naujienoms" delei tilpusio jose aprašymo įvykių prie Kauno rotušės, kur policija žiauriai pasielgė su susirinkusiais ten bedarbiais.

Iš aukščiau pacituoto išdrikusių sakinių mišinio yra aišku, kad „Am. L." savo „bepartyviškumo" sparnais nutupė pačiam klerikalinio abazo vidury. Žinoma, mes jam nepavydime tos karjeros, tačiau turime jam pasakyti, kad jis neturi jokios teisės nepamatuotai šmeižti SLA. organo. Kuomet jis tikrina, kad „Tėvynė" kokį ten „vandenį drumstė" vien partijų reikalų delei ir, vietoje faktų, cituoja „Naujienoms" kritiką, kuri neturi nieko bendra su „Tėvynės" pozicija, tai kiekvienas protaujantis žmogus pasakys, kad tai yra šlikštus šmeižtas! Kas buvo rašyta ir yra rašoma „Tėvynėje" apie Lietuvos valdžią ir jos darbus, tai vien pasiremiant tokiais faktais, kurių iki šiol niekas dar neužginčijo. O faktais paremtą kritiką reikšti visais gyvenimo klausimais yra praktikuojama visame kulturingame pasaulyje. Ir turbut tik vienas nelaimingas „Am. L." šitos teisybės negali įžiurėti per savo klerikaliniai-bepartyvius akinius.

—o—

Paputė Kitokis Vėjas.

Chicagos kunigų organas „Draugas" aiškiai išėjo prieš Vatikano politikierius. Rašoma ilgas straipsnis delei protestų prieš Lenkijos-Vatikano konkordatą ir, visų pirma prirašius įvairių nesąmonių ir šmeižtų ant lietuvių „laisvamanijos", prieinama prie šitokios išvados:

„Po to pažeminimo, kurio musų valdžia prityrė Vatikane, butų garbingiau diplomatinius ryšius su Vatikanu nutraukti, apie konkordatą nebesvajoti, savo atstovybę ten panaikinti ir pasirupinti mandagiu budu ‚išrukyti' iš Lietuvos delegatą Cekkinį, kurs matyt turi labai geras akis ir pats nesusipras Rygon išsikraustyti. Vėliau gal pasitaisys musų sąlygos, gal ir Vatikanas pradės daugiau atsižvelgti į Lietuvos teises, tai tuomet pamatysime ar verta su Vatikanu santykiauti, ar verta su juomi konkordatą daryti. Dabar-gi lai vieni Lietuvos vyskupai tvarko bažnytinius santykius su Vatikanu. Valdžiai nėra čia ko kišties."

Matot kaip umai pakeitė savo frontą kunigų organas ir atsistojo net griežtoje pozicijoje prieš Vatikaną! O juk dar taip nesenai — tik kelios savaitės atgal šitas pats laikraštis, po tais pačiais inicialais „K. P.", stačiai koliojo taip neapsakomai jo nepakenčiamą „laisvamaniją", kam ji smerkia Vatikano politikierių lenkiškus žygius prieš Lietuvą ir reikalauja Lietuvos valdžios nieko nelaukiant pertraukti Lietuvos diplomatinius ryšius su Vatikanu. Dabar ir pats kunigų organas užima tą pačią poziciją prieš Vatikaną, kurioje pirmiausiai atsistojo visa pažangioji lietuvių tautos dalis ir net nekurie ištikimesni Lietuvai, negu klerikalizmui, lietuviai katalikai.

Tai yra begalo karakteringas kunigų organo atsivertimas ir beabejonės ne vienas stebėsis tokiu jo staigiu persimetimu iš vienos kraštutinės pusės — kiton kraštutinėn pusėn. Bet žinantiems kunigijos gyvenimo istoriją, kuri ištisai išmarginta tokiais įvykiais, netenka stebėtis ir šituo kunigų organo stačiai per galvą persivertimu. Kunigija visuomet stojo ir stoja skersai kelio kiekvienam naujam ir radikališkesniam apsireiškimui gyvenime ir visomis savo išgalėmis stengiasi tai tramdyti. Bet kuomet pamato, kad žmonijos upas ir nusistatymas yra griežtas už įvedimą tokių gyvenime permainų, tai kunigija staiga persimeta į tokio judėjimo priešaky ir skeibiasi, kad ji pirmutinė tai užmanė ir tik jos pastangomis tatai įkunyta gyveniman.

Taip lygiai yra ir su minimais Vatikano lenkiškais žygiais prieš Lietuvą. Iškarto visos klerikalijos viršunės šoko ginti Vatikaną ir šmeižti „laisvamaniją" už griežtą nusistatymą prieš tuos Vatikano žygius. Manė tuo budu suklaidinsią savo pasekėjus ir prieš Vatikaną kovoti prieš Vilniaus pripažinimą Lenkijai paliks tik vieną jų menamą „laisvamaniją". Bet pamatę, kad didžiumos katalikų upas ir nusistatymas linksta prie „laisvamanijos" užimtos pozicijos, tad ir pats kunigų organas, visų pirma iškoliojęs ir visokių nesąmonių prirašęs ant pažangiųjų žmonių, persimetė į tą pačią poziciją, kurią jo tariamoji „laisvamanija" iš pat pradžių yra užėmusi. Nors šitie kunigų organo pareiškimai nėra širdingu jo įsitikinimu ir padaryti vien tuo tikslu, kad kunigijos ir klerikalijos vadų kailį išgelbėjus, bet visgi tenka pasveikinti kunigų organą už tokį drąsų pripažinimą tos tiesos, kurią pažangioji lietuvių spauda ir visuomenė iš pat pradžių skelbė.

—o—

Tautų Sąjungos Rupesnis.

Lietuvos laikraščiai paskelbia sekamą žinią:

„Teko patirti, kad Tautų Sąjungos atstovas Klaipėdos uosto taryboj p. L. Kjelstrupas yra gavęs iš Tautų Sąjungos instrukcijų, kuriomis rekomenduojama pirmiausia užsiimti miško plukdymo **Nemunu reikalu."**

Vadinasi, brutalinės jėgos laimėjimų interesams tarnaujanti Tautų Sąjunga rupinasi, kad kuogreičiausiai butų atidarytas Nemunas Varšavos grobonių ir Anglijos kapitalistų interesams. Mat dabar negalima plukdyti Nemunu Anglijos kapitalistų nupirkti iš Varšavos ponų užgrobtų Lietuvos miškų medžiai.

—o—

Šiomis dienomis prisiųsta „Tėvynės" redakcijai naujai pradėjusio eiti Kaune žurnalo „Kardas" 6 num. Laikraštis eina du kartu per mėnesį ir yra Lietuvos kariuomenės karininkų organu, didelio formato, 16 puslapių, iliustruotas. Leidžia Karo Mokslo Draugija, atsakomasis redaktorius — Majoras K. Skučas. Prenumerata Lietuvoje kariams 24 lit. metams, nekariams — 32 lit. Užsienyje — 48 lit. metams. Atskiras num. visiems — 1 lit. 50c. Adresas: Nepriklausomybės aikštė, Karo Mokslo Skyrius, Kaunas.

Silpnas protas panašus žiuronui, kuris padidina mažus dalykus, bet didelių dalykų negali apimti.

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. S. BIEŽIS,
2201 W. 22-nd St., Chicago, Ill.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

DARŽOVIŲ IR VAISIŲ SVARBA.

Rašo *Dr. S. Biežis.*

Maistas reikalingas palaikymui gyvasties. Be maisto jokis gyvis negali ilgai tesėti. Tačiau tas pats maistas gali kuną netik palaikyti gyvu, bet ir pilnai sveiku, jei pritaikintai vartojamas. Gi atbulai, neša daugel žalos ir net pagamina tulas ligas. Taigi, valgomoji medžiaga gali buti šaltiniu reikiamos energijos arba priežastimi įvairių ligų. Tas priklauso kiek ir kokios rušies maisto vartojama sulig amžiaus, užsiėmimo ir klimato.

Netik maistas turi buti pritaikintas pagal žmogaus, bet reikia jis vartoti reguliariais tarpais. Valgyti priepuoliais labai nepatartina. Jau nuo senų senovės išsidirbo paprotys valgyti tris sykius į parą, ko normaliai suaugusiam žmogui pilnai ganėtina. Vaikams ir kudikiams reikia tankiau valgyti. Valgymas protarpiuose vėliaus ar anksčiaus baigiasi tulais vidurių suirimais. Moterims-šeimininkėms gali buti nėra taip lengva pasiganėdinti trims valgiais, mat jos bevirdamos turi dažnai ragauti valgio, kad tinkamiau ji sudarius. Tačiau reikia atkreipti domę į tai, kad daugel moterų įprato grumulioti veik visą dieną. Jos valgo ne tris sykius, bet vieną — nuo atsikėlimo iki gulimui. Šitame yra viena priežastis, del kurios musų moterys taip dideliais skaitliais serga įvairiomis vidurių ligomis. Moterys turi suprasti, kad valgymas priepuoliais, yra nenaturalis, nesveika bei veda prie keblių vidurių ligų. Išvengimui pastarųjų, lai tevalgo nė mažiau, nė daugiau, kaip tris sykius į parą reguliarėse valandose. Šiaip darant išvengs nemažai vargo ir iškaščių.

Lietuviai permažai domės kreipia į maisto tinkamumą. Jie persistato skrandį ir žarnas, tarsi, kokį maišą, į kurį ką įmesi, tas bus gerai. Tačiau, tikrenybėj visai kitaip. Virškinimo organai yra jauslųs ir jų reikalavimų nepildymas atseina gana brangiai. Geras ukininkas stropiai rupinasi savo gyvulius tinkamai šerti. Jis netikusį pašarą anaiptol neduos arkliui, nes gerai žino blogas pasekmes iš to pareinančias. Argi žmogus yra menkesnės vertės už gyvulius? Ar jo sveikata jam pačiam nebrangi? Taip, už gerą sveikatą dar niekas nėra suradęs brangesnio turto. Taigi, ar nepravartu tuo brangiausiu turtu, sveikata, rupintis kasdieną, kad jojo nepraradus, nes už pinigus nevisada jį nupirksi. Tinkamas valgis yra abecėlė, tvirtos sveikatos.

Čia noriu trumpais žodžiais pakalbėti apie svarbą vartojimo daržovių ir vaisių. Jau randasi žmonių, kurie supranta blogas pasekmes perdaug valgyti mėsos. Ištikrųjų, dauguma lietuvių vos tik neišimtinai minta mėsa. Jei ne kava butų buvusi išmislyta pusryčiams, tai be mėsos neapseitų nė vieno valgio. Nors mėsa yra geras maistas, bet jos nemieruotas perdėjimas valgyti veik prie kiekvieno valgio, niekados neišeina ant gero. Žala pasirodo dvejopa: brangiau kaštuoja ir pagamina tulus kuno suirimus. Brangumas dar maža bėda, bet sveikatos suardymas kartais esti brangesnis ir už pinigus.

Reikia atminti, kad apart mėsos ir Amerikoj randasi gerų daržovių bei vaisių, kaip kad budavo Lietuvoj. Gali buti Lietuvos aplinkybės mielaširdingesnės šiuo žvilgsniu, nes biednesni žmonės ten mėsos tegaudavo prarečiais ir tai nsu skupia miera. Todel, aplinkybėmis verčiami turėjo gana plačiai vartoti javus, daržoves, vaisius, kas budavo gražion sveikaton kiekvienam. Gi čia tik perplaukus Atlantiką, jau musų šeimininkės pamiršta visą ką, apart mėsos. Gal stock yard'ai protą aptemdo, o gal steikas daug lengviau ir greičiau prašutinti užnetus ant skaurados? Kodel dauguma virėjų nebegamina lietuviškų, skanių, sveikų valgių, tai tik joms pačioms težinoma. Bet tokis nusistatymas, sakysiu apsileidimas, neša milžiniškų nuoskaudų joms pačioms, jų vyrams ir vaikams. Daugiausia del šitos priežasties Amerikos lietuviai kenčia įvairius vidurių ligų skausmus. Netikęs valgis yra ligų gamintojas.

Daržovės ir vaisiai aplamai šnekant yra mažiau maistingi, negu mėsa, todel pirmųjų reikia kur kas daugiau suvalgyti, kad gavus tiek pat energijos. Didelė dalis kaip vaisių, taip daržovių lieka visai nesuvirškinti, vidurių neperdirbti. Užtat šitas faktas apsaugoja nuo vidurių užkietėjimo, kas neretai su pagalba įvairių komplikacijų padaro tokius žmones amžinais invalidais. Lietuvoj žmonės beveik nežinojo vidurių užkietėjimo, o čia kasdieninis nusiskundimas. Tai pasekmė nebalansuoto maisto. Kur negyventume, visur fiziškai pasiliekame vienokiais, todel radikalė maisto permaina veda prie nesveikumų.

Apart to, kas augščiau pasakyta, daržovės ir vaisiai turi dar vieną svarbią funkciją. Juose randama medžiaga, taip vadinama, vitaminai, kurie nors dar mažai suprasti, bet yra tiek žinoma, kad be pastarųjų (vitaminų) asmuo negali buti ilgai sveikas. Nenorėdamas šiuo tarpu gilintis į šį dalyką, pasakysiu, kad daržovių ir vaisių nereikia skupauti, nė šalintis nuo jų.

Delei geresnės sveikatos ir tuo pačiu sykiu delei ilgesnio amžiaus, musų šeimininkėms labai pravartu susidomėti šiuo klausimu. Tinkamo valgio pagaminimu jos turėtų didžiuotis ir džiaugtis.

Domas Klausutis.

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Tąsa)

Čia reikia atkreipti dėmesys į Pabaltės valstybių pozicią Genuos konferencijoje. Tat skaudu pasakyti, jog Lietuvos tariamieji draugai ėjo iš vien su Lenkija. Sakysim Latvijos atstovas Mejerovičius, Estijos Vestelis, Suomijos — Venola ir k. tvirtino, girdi Vilniaus klausimą jie skaitą dar neišrištu, ginčijamu, bet... nori buti čia neitralųs... Tat lapės politika! Mes žinome, kokį bešališkumą jie yra padarę prieš Lietuvą, ankščiau pasirašytais Varšavoje protokolais. Toli gražu jie nėra bešališki! Bet galima sakyti jie gėdisi Lietuvos akivaizdoje tat prisipažinti.

Šiaip ar taip pasakius, vis del to reikia pabriežti, kad čia latvių, estų ir suomių atstovai ėjo išvien su Skirmuntu, kaip Varšavos slaptieji protokolai to reikalavo, prieš Lietuvą vaidinant lapės politiką. Taigi ir pasitarimas (1922 m. balandžio m. 24 d.) su Lietuvos delegacija Genuojoje iš lenkų bičiulių turėta tikslą atsiekti tas, kas lenkams yra miela, t. y. Vilniaus klausimą skaityti jau „išrištu". Tiek to. Bet reikia dar pastebėti toks latvių, estų ir suomių nusistatymas link Lenkijos tebėra po šiai dienai. Latvija, Estija, Suomija susitarė eiti iš vieno su Lenkija, bet norėtų draugauti ir su Lietuva, kuri joms yra artimesnė. Pabaltės valstybės, kaip įmanydamos meilikaujasi prie Lietuvos, jai pareikšdamos didžiausios simpatijos, o čia žiurėk vėl su Lenkija tariasi grynai politikos ir karo reikalais. Varšavos, Rygos, Elsininkų konferencijos. Taigi, nuo senų laikų projektuojamoji Pabaltės Valstybių Sąjunga, turbut niekais pasibaigs.

Tiesą sakant, Vilniaus klausimas kartą per Genuos konferenciją buvo gana rimtai iškeliamas. Sakysim Lloyd George, pasiremdamas Kannų (Cannes) konferencijos nutarimais reikalavo šį klausimą nagrinėti. Bet čia smarkiai pasipriešino Prancuzijos atstovas Barthou, kuriam žinoma gyvai rupėjo Lenkijos reikalai, dar labiau, kai pamatė rusų ir vokiečių susiartinimą.

Tiek del Genuos konferencijos, nors daugel kas liko nepaminėta. Bet reikia pridėti, kad Lietuvos delegacija toje konferencijoje tiek telaimėjo, kiek jai pasisekė padaryti „rezervų" Lenkijos atžvilgiu.

Čia esu gavęs „Tėvynės" redaktoriaus pono St. E. Vitaičio laišką, kuriame jis rašo, kad „Tėvynės" skaitytojai skundžiasi perilgu mano rašiniu. Turiu pasakyti, kad darydamas politikos istorinę apžvalgą nieku budu nenorėčiau mano rašinį trumpinti. Ir šiaip jau tas rašinys išeina trumpas, ne viskas jame yra paliesta, kas turėtų buti vis del to apibudinta. Tačiau atsižvelgdamas į „Tėvynės" periodiškumą rašysiu dar labiau sutrumpintu budu. Del to prašau man dovanoti, jei čia kartais trumpai ką tepaminėsiu arba, kas ne taip svarbu visai nepaminėsiu.

Kartkarčiais, jau buvo minėta, kai musų diplomatai tupčiodami nešiojosi šen ir ten su Vilniaus klausimu, lenkai rupinosi, kaip greičiau užbėgti Lietuvai kelią ar kitu kokiu nors budu apdumti akis santarvės atstovams ir galutinai pasisavinti Vilniją. Ir štai, 1922 m. kovo 24 dieną Varšavos Seimas, pasiremdamas Vilniaus „Seimo" rezoliucija, *nutarė aneksuoti Vilnių Lenkijon.* Tas Varšavos imperialistų nutarimas sankcionavo „maištininko" gen. Želigovskio smurtą ir galutinai išsėmė Lenkijos rupesnį derėtis su Lietuva. Nuo to laiko Lenkijos valdžia nė klausytis nebenori apie derybas su Lietuva. Lietuvos valdžia pasitenkino tokiu Lenkijos žygiu, pasiųsdama per kun. Jurgutį protesto notą p. Hymanso vardu.

Tačiau, „krikščionys" vis delto nenorėjo nutraukti bičulystės su lenkais ir po šių įvykių. Sakysim Lenkijos ministeris Narutavičius atsiuntė Lietuvos valdžiai notą (1922 m. liepos 2 d.) ir „geriems kaimyninkystės santykiams nustatyti" siulė pradėti derybas su Lenkija optacijos klausimu. Musų tuomet buvęs užsienių reikalų ministeriu kun. Jurgutis nesiliovė polemizuoti su lenkų karštakrauju ministeriu. Tiesa, gal to reikalavo tarptautinis mandagumas. Bet mes esame priversti griežtai pabriežti, jog „krikščionys" visuot turėjo ir tebeturi didžiausią palinkimą „derėtis" su lenkais. Ir sakysim, jei tas „derybas" kas pavestų daryti daktarui Šauliui, tuomet „taikos" sutartis su lenkais butų buvę jau senai pasirašyta... O Vilniaus klausimu lenkams nebereikėtų sau galvos sukti... Tačiau mes nesame tikri, kad ne šiandieną, tai rytoj vėl iškils reikalas „tartis" su Lenkijos ministeriais, tuomet, jau žinoma ne Briuksely, bet Ryme pačiam papai tarpininkaujant... Juk, Lietuva norima padaryti papos provincija...

Kol musų diplomatai suko sau galvas kaip apginti Lietuvos interesus nuo lenkų, Vilniaus reikalas rutulojosi savo keliu, gana dideliais šuoliais. Antai (1922. V. 5) Tautų Sąjungoje p. Hymansas jau iškėlė klausimą panaikinti demarkacijos liniją tarp Lietuvos ir Lenkijos. Ir žinoma galų gale viskas buvo padaryta taip, kaip lenkai norėjo. P. Hymanso malone buvo atiduota Lenkijos valiai. Tačiau, p. Hymansui to viso dar maža buta: tą pat kartą jis pasiulė Lietuvos valdžiai (tą „pasiulymą" reikia suprasti reikalavimu) paleisti iš kalėjimo Kaune laikomus *lenkų peoviakus,* kurie 1919 metais *ginklo pagalba norėjo prijungti Lietuvą Lenkijai.* Tokiems p. Hymanso „kilniems" sumanymams lenkų atstovas Askenasy karštai pritarė. Kiek tuomet džiaugsmo buta lenkams, kiek pasididžiavimo savo „bohateriškumu".

Tik, dėja, nė pati Tautų Sąjunga negalėjo pastebėti, kaip lenkai dumia jai akis. Sakysim, 1922 metais rugsėjo mėnesy Tautų Sąjunga siuntė specialę savo komisiją lietuvių ir lenkų neitralei juostai patikrinti. Lenkai, sužinoję komisijos atvykimą, tuoj nukraustė savo legijonus už penkių kilometrų nuo demarkacijos linijos, palikdami vien policiją ir žandarus, o partizanams su ginklais įsakė pasislėpti savo urvuose. Bet T. S. komisijai pasitraukus, tą pat savaitę lenkai puolė Lietuvos teritori joje esančius Širvintus ir Giedraičius, o paskum visą kaltybę suvertė Lietuvai. Tuo tarpu savo notoje (1922. VIII. 31) lenkai be kita ko tvirtino Tautų Sąjungai, kad nėsą jokio karo pavojaus tarp Lietuvos ir Lenkijos, kad Lietuvos vyriausybė savo notomis varanti nelojalę, biaurią propagandą...

Tuo metu, kai Europoje buvo varoma bezdžionavimo politika, Lenkija naudojosi ta proga ir varė savo niekšišką darbą Vilniaus krašte, tuo pat laiku mulkindami Europos politikos vyrus.

(Daugiau bus)

Mėginimas atsikratyti priguolančios atsakomybės yra lygiu tam, jei saulėtoj dienoj mėgintumėm atsikratyti savo šešelio.

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

BESIARTINANČIO PAVOJAUS PRANAŠAVIMAI.

Civilizacija ant tiek galinga, kad neliko saugios vietos žmogaus gyvybei po saulės šviesa.

Užsibaigus pasauliniam karui, tuojaus pradėjo Amerikos spauda skleisti žinias apie gręsiantį Amerikai pavojų iš pusės geltonosios rasės. Per pastaruosius trejis metus Amerikos spauda, nei ta gegutė kukuoja, kad bus-bus pavasaris, bet ant laimės iki šiam laikui dar nesuspėjo to baisaus pavasario iškukuoti. Amerikos piliečiai maitinami laikraščių editorialais ir įvairiais straipsniais apie pavojų Jung. Valstijoms, persergsti vyriausybę, kad rengtųsi sutikti prisiartinantį Japonų užpuolimą. Ir tų visų pranašavimų štai kokios galutinos išvados:

Musų Dėdė Samas, apsitaisęs žvaigždėtu fraku, dryžomis kelnėmis, nepatinka Azijos valdžioms; jis nepatinka trečdaliui valstybių ir Europoje. Nepakenčia jo Europoje delto, kad daugelis jam skolingi dideles sumas pinigų. Juk niekas nemėgsta savo kreditorių (jei nori nustoti draugo, tai paskolink jam), o ypatingai jei pareikalaujama atsiteisti. Azijatai nekenčia Dėdės Samo delto, kad jis nenori pavelinti Pacifiko pakraščiuose padaryti vietą Azijatiškų tautų išmatoms.

Rusija nekenčia Amerikos delto, kad ji nepripažįsta Rusijos sovietų despotiškos valdžios. O kas dar blogiau, tai kad Dėdė Samas jau nekartą pareiškė Rusijai kokia jos valdžia turėtų buti, lyg tai butų jo pareiga kištis į svetimus reikalus.

Tuo tarpu iš Rusijos girdime sekamus pareiškimus: „Nors mes vienas kitą ir išsismaugtumėm ar badu išmirtumėm iš priežasties netikusios despotiškos valdžios, tai niekeno kito, kaip mųs pačių, yra reikalas. Ir kas mums minios; mes esame valdžia ir turi mus pripažinti. Rusija bando palaikyti taip vadinamą proletarišką valdžią su panaikinimu privatės nuosavybės, kurią suvienijus kruvon turi buti visi patenkinti, etc."

Kinija, Japonija ir Rusija susijungusios įvairiomis sutartimis. Tas jas palaikys gana tvirtai tulą laiką. Jos visos trys nepakenčia Amerikos. Rusija tik ką įsigijo šimtą aeroplanų prie tų, ką jau turėjo pirmiau. Japonija kas mėnuo pagamina po penkis šimtus aeroplanų geriausio išdirbimo, dvidešimts penkis kartus turi daugiau apginkluotų orlaivių, negu Suvienytos Valstijos.

Kinai turi keturis šimtus milionų vyrų, kuriuos galima išlavinti; jie atliks ką tik jiems paduosi. Jei sutubdysi vieną ketvirtą dalį jų į orlaivius, tai bus jų vienas ant vieno gyventojo Amerikoje, tik bus tame skirtumas, kad kinietis turi lakstomą mašiną ir dinamito bombą, su kuria gali sugriauti dideliausį murą New Yorke ar kitame dideliame mieste ir nužudyti vieną tukstantį Amerikos gyventojų, o Amerika tuom tarpu neturi nieko.

Kas manote tuomet atsitiktų su Jungtinėms Valstijoms, kurios dabar sau ramiai sėdi lyg tinginys pertukęs kunigas, neturėdams per dienų dienas ką veikti. Žmonės jam neša pinigus ir krauja turtus, o jis sulaukęs šventadienio tik šiaip taip savo pareigas atlikęs ir vėl sėdi minkštai išmuštoje kedėje. Rusija, Japonija ir Kinija gali užpulti Jungtines Valstijas orlaiviais, nes šiandien jos jau nėra taip toli nuo Azijos, kaip dešimts metų atgal kad buvo. Generolas Mitchell įrodė, kad iš Vašingtono Pekiną galima pasiekti į šešiasdešimt penkias valandas, o Pekinas nėra nei kiek toliau nuo Vašingtono; didesni ir greitesni aeroplanai lengvai gali pasiekti New Yorką bėgyje 48 valandų. Japonijos laivai gali privežti Pacifiku šimtą mylių nuo krašto orlaivius, kurie gali užpulti San Francisco, Los Angeles, Seattle ir į pusę valandos vėliaus gali buti iš jų tik griuvėsiai; Chicagą, Pittsburghą, Washingtoną, Philadelphiją, New Yorką — pasiektų šešioms valandoms vėliaus.

Jei tas atsitiktų, ar jųs manote, kad Europos valstybės daug ašarų išlietų? Pasakytų: „Pažiurėsim kaip Dėdei Samui patiks karas. Gal jis supras, kaip reikalauti iš mųs atmokėjimo skolų".

Jei Dėdė Samas turi ganėtinai sveiko proto, privalo savimi apsirupinti, ir tai apsirupinti į laiką. Jis turi įvales pinigų ir gali sukurti sau ir savo žmonių apgynimui tvirtą sargybą.

TAIKOS PRADŽIA EUROPOJE

(Pagal *C. Delesle Burns,* iš anglų kalbos — *V. Dargvainis).*

(Tąsa)

Karakteringas pažangus pasitikėjimas savim ir ateitim buvo vyriausioji jėga, vedusi žmones prie išradimų pirm tos gadynės, kuri sekė Renesansą. Renesansas buvo begalo svarbus žmonių santykiavimo reiškinys, nesa jis greitai praplito tarp žmonių, sukeldamas juose didelio noro ir pasiryžimo prie naujų bandymų, naujų prityrimų. Jis netik suartino, bendrai imant, Europos ir Rytų žmones, bet taip jau sujungė vienumon ir Europos gyventojus.

Tai tikrai buvo pradžia moderniškų santykiavimų. Vėlesniuoju Renesanso gadynės laiku buvo užtiesti pamatai Tarptautinėms Teisėms, gi tai yra pirmas, taip sakant, nepasiektos dar ateities ženklas. Žiaurumai Tikybos Karų metu, ypatingai Vokietijoje ir Holandijoje, sudrebino žmonių mintis. Pavyzdžiui, Magdeburge, po to, kai miestas buvo paimtas, buvo išskersta, be jokio pasigailėjimo, arti dvidešimts tukstančių vyrų, moterų ir kudikių. Žmonės suprato, kad nors karo metu tautos nepripažįsta vyriausybės autoriteto ir nesiklausia leidimoo daryti kaip nori, visgi turi buti kur nors tokios sauvalės sienos. Buvo tokių įvykių, kurių jokios sąlygos negali patenkinti. Kokio jie buvo pobudžio, — galima ir ginčytis, bet aišku buvo, kad turėjo buti rubežiai. Štai šitoje srityje ir reikėjo Tarptautinių Teisių, patiesti įstatymus, kad suvaldžius jėgą ir sauvalę. Ir tokiu budu gadynė, mačiusi žiaurų Europos pasiskirstymų į daugelį suverenių ir absoliučių valstybių, nepripažinusių jokios vyriausios valdžios, matė taip jau tarpvalstybinių santykiavimų organizacijos pradžią.

APSIŠVIETIMO GADYNĖ.

Aštuonioliktame amžiuje iškilo ypatinga civilizacijos rušis, palikusi mums tam tikrą skonies ir manerų eleganciją; bet šito, aiškus dalykas, negalima prilyginti Viduramžių didžiąjam menui arba Renesanso išradimams. Šitos elegancijos metu nedaugelis tautų tesusipažino su tais faktais, kurie išpildė Renesanso viltį ir kurie sudarė saugius šios musų gadynės mokslo pamatus. Tai buvo didžiausi to amžiaus garbė — apsišvietimas, kuriuo didžiavosi to laiko menininkai ir mokslo vyrai. Aštuonioliktojo amžiaus civilizacija, vyriausiai, buvo tai prancuzų įtakos padaras; galima drąsiai pasakyti, kad tuo laikmečiu Prancuzijai teko ta vadovybė, kuri pirma priklausė Italijai, nors patys prancuzai vis dar mokėsi nuo italų muzikos, tapybos, architekturos, nuo kiniečių— dekoratyvio meno, nuo Anglijos — mokslų. Taigi Prancuzijos padėtį galime skaityti typinga aštuonioliktojo amžiaus padėčia.

Jei skaitysime, kad aštuonioliktasis amžius prasidėjo 1680 m. ir tęsėsi ligi Prancuzų Revoliucijos 1789 m., tai septynioliktąjį amžių turėtume skaityti eksperimentų, bandymų laikmečiu tarp Renesanso ir Apsišvietimo gadynių. Prancuzija nukentėjo daugiau už kitas tautas nuo didelių karų, kurie ir sutrukdė jos civilizacijos eigą. Prancuzijos gotų menas ir prancuzų romansai daug ko buvo žadėję ateičiai, kuomet Anglija sutrukdė jos kilimą bent šimtmečiui, kai 1336 m. pradėjo didelį ir žiaurų karą, išgriovusį didesnę Prancijos dalį. Anglai buvo visai sumušti ir išvyti iš Prancuzijos 1453 metais. Nuo to laiko Prancuzijos pirkliai pradėjo eiti lenktynių su italais pirkliais, prekiaudami po visą pasaulį, bet apie 1550 m. iškilę tikybos karai vėl sunaikino Prancuziją ir išvijo jos amatninkus ir pirklius į svetimus kraštus. Apie 1650 m. Prancuzija dar kartą atsigriebė, bet jos puikuolis karalius Liudvikas XIV pradėjo pražutingus karus. Tačiau Prancuzija visgi pajėgė gaminti meno kurinius, pajėgė plėsti pramonę ir tą intelektą, kurs davė pradžią šios gadynės mokslui.

Prie to eksperimentų laikmečio, kaip kartais yra vadinamas septynioliktas amžius, priklauso Akademijos, arba mokslo vyrų Draugijos, kurios, kaip ir viduramžių universitetai, buvo intelekto progreso įmonė. Skirtumas tarp tų dviejų metodų, vadinasi tarp Akademijos ir universiteto, yra maždaug toks, kaip, pavyzdžiui, tarp „tradicijos" ir „tyrinėjimo". Tyritėjimai buvo pradėti Renesanso mokslo vyrų; pirmiausiai atsiradusios Akademijos, Romoje ir Florencijoje, buvo tai ne mokytojų ir ne studentų grupės, bet dailininkai ir mokslo vyrai, tyrinėdavę praeities istoriją, arba mokslo principus. Italijos mokslo vyrų paprotys rinktis kur nors diskusijoms pasiekė ir Prancuziją; šitie jų susirinkimai veikiai buvo formaliai pripažinti ir Prancuzijos karalių remiami, kaipo Akademijos. Pirmoji toki literatinė grupė, ir dabar dar vadinama Prancuzų Akademija, pirmą savo susirinkimą turėjo 1634 metais; kitoms tautoms bene svarbiausia, įtakos atžvilgiu, buvo istorinė Užrašų Akademija — *„Academy of Inscriptions"* — (1663 m.) ir Mokslų Akademija (1666 m.). 1665 m. pasirodė *Journal des Savants,* — tai yra seniausis pasaulyje mokslo žurnalas. 1671 metais Mokslų Akademijai buvo suteiktos lėšos Prancuzijai ir jos kolonijoms tyrinėti. Karaliaus Draugija („Royal Society") Londone, gavusi karaliaus čarterį 1662 m., priklauso svarbiausių Akademijų rušiai, bet ji niekados negavo jokios piniginės paramos iš valdžios, ir jos nariai neužsiimdavo jokiu koperaciniu darbu.*) Šitai Draugijai Newton'as pranešdavo apie savo mokslo išradimus; patsai Newton'o vardas jau parodo, kad ne visi to laikmečio mokslo vyrai buvo prancuzai. Bet visgi daugiausia buvo prancuzų, užsiimdavusių naujais mokslo metodais, ir su Akademija Paryžiuje bendradarbiavo Mokslo Akademijos bent dvidešimtyje kitų Prancuzijos miestų. Apie Newton'o mokslo darbus prancuzai sužinojo iš Voltaire'o raštų aštuonioliktojo amžiaus pradžioje. Šito amžiaus eigoje prancuzai Akademikai tyrinėjo tuos išradimus, galvojo apie juos ir paskelbė juos rankvedžiuose ir studijose, turėjusiuose įtakos į visą Europą.

Įdomi aštuonioliktojo amžiaus ypatybė yra tame, kad tuo laiku buvo renkami ir akumuliuojami mokslo faktai. Buvo suskaitytos žvaigždės ir gana tiksliai sužymėtas jų judėjimas. Newton'as buvo parodęs universalį gravitacijos (pritraukimo jėgos) veikimą. Atrastos buvo naujos planetos ir naujos kometos. Žemė buvo tiksliai ant žemlapių nupiešta. Augmenys buvo klasifikuojami ir buvo tyrinėjamas jų augimas. Prasidėjo chemija ir tyrinėjimai kristalų. Ištikrųjų, žinių padidėjimas buvo taip didelis ir nauji matematišku protavimu paremti observacijų ir eksperimentų metodai buvo taip pasekmingi, kad visi, kas domėjosi pasauliu, manė, kad jų laikmetis, kad jų gadynė jau pradėjo teikti žmonių gyvenimui naujos šviesos.

Septynioliktame amžiuje Prancuzija patyrė netikėtą literatinį įkvėpimą. Corneille jau buvo senukas; bet po 1650 m. jis parašė didžiausias savo dramas. Tragedijoje jį sekė Racine, rašęs tarp 1669 ir 1691 metų. Bet pasaulis daugiausia, tur buti, yra skolingas Moliere'ui, kurio *Misanthrope* pasirodė 1666 m., *Tartufe*— 1668 m. ir *Malade Imaginaire* — 1673 metais. Šičia buvo kritikos komedija, dar neperėjusi į paprastą satirą, kuri tik vėliau atsirado. Civilizuoto žmogaus konvenansai ir pozos davė medžiagos menui. Prancuzų klasinė drama liko modeliu Anglijos rašytojams; kaikurie jų pritaikė *Moliere'o* kurinius Anglijos scenai. Prancuzų drama buvo statoma, prancuzų kalba, ir Vokietijos karalių rumuose.

Keisčiausia Prancuzijos įtaka į pasaulį parėjo iš Versailles rumų. Liudvikas XIV nemėgdavo Paryžiaus ir dažnai lankydavosi nedideliame kaimo namelyje, Versailles'e, kad galėjus nebe viešumoje linksmintis su įvairiomis savo moterimis. Netrukus, jis nusprendė visai apleisti Paryžių ir pastatyti sau rumus Versailles'e. Naujus rumus statant reikėjo begalo daug pinigų medžiagai ir dekoracijoms; darbas nebuvo apmokamas, jį priverstinai dirbo kaimiečiai ir kareiviai.

*) Privatiniai susirinkimai, kurie ir buvo tikroji Karaliaus Draugijos pradžia, prasidėjo 1645 metais. Juos užmanė tulas vokietis vardu Theodore Hank.

(Daugiau bus)

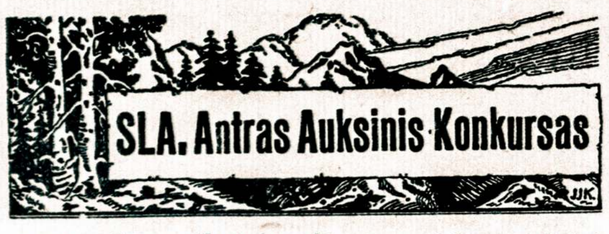

DAR NĖRA VĖLU PATAPTI SLA. NARIU.

Lietuvių senas patarimas sako: „Geriaus vėliaus, negu niekad". Taigi nors S. L. A. gyvuoja arti 40 metų ir per tiek laiko šita lietuvių organizacija Amerikoje turėjo buti pažįstama kiekvienam lietuviui ir kiekvienas jau turėjo buti jos nariu, bet kitaip yra. Tik vieną kitą iš šimto galėjai prikalbinti įstoti į šią pašalpos ir apdraudos organizaciją, kiti bėgo tolyn ir gilyn į tą sukurį, į kurį juos traukė kunigai ir kiti agitatoriai ir kinkė į savo vežimėlį, atkalbindami nuo rimtos ir pastovios organizacijos. Jeigu nebutų buvę anų falšivų agitatorių, kuriems rupėjo tik savas vežimėlis, be abejo, iki šiol SLA. skaitytų šimtus tukstančių narių ir milionais dolerių savo kapitalą.

Bet dar nėra vėlu prisirašyti prie SLA. ir po paskelbimui Antro Auksinio Konkurso per Pildomąją Tarybą. Mes matome iš organo, kaip stropiai kuopos sujudo ir pastatė savo organizatorius į darbą gavime naujų ir jaunų narių! Šitas taip umus kuopų ir organizatorių sujudimas mane labai džiugina ir duoda vilties gerų pasekmių sulaukti. Antro Auksinio Konkurso vajus manau duos SLA. apie 5,000 naujų narių, o galėtų ir daugiaus įsirašyti, jei tik visi musų laikraščiai padėtų agituoti savo skaitytojus patapti S. L. A. nariais. Visi esanti nariai laike šio konkurso privalo gauti po vieną naują narį, o tas padaryti nebus sunku. Juk dabar Amerikos lietuviai pamatė, kad į Lietuvą jiems grįžti yra nepatogu delei kierikališkos tenai valdžios, užtad kurie lietuviai iki šiol dar buvo mąstę grįžti į Lietuvą, jau metė tą mintį ir griebėsi čia įsigyventi: perkasi, statosi savo namus, vaikus leidžia į aukštesnes mokyklas ir išto mes matome, jog dauguma lietuvių visai užsigręžė nuo Lietuvos. Užtad dabar yra lengva juos įrašyti prie SLA. ir ant aukštų apdraudos laipsnių. Jeigu neprirašysim jų į S. L. A., tai jie apsidraus biznevose firmose. Užtad reikia pasiskubinti organizatoriams apeiti visus lietuvius, o nariai, kurie žinote lietuvį dar nesantį musų organizacijos nariu, privalote pakalbinti įsirašyti ir organizatoriui priduoti tokio lietuvio adresą, kad žinotų kur jį atrasti ir paaiškinti naudą prigulėjimo prie S. L. A.

SLA. pritaria visos partijos ir nežiurint kokių įsitikrinimų butų, visiems yra reikalinga apsidrausti. Mažosios pašalpinės draugijos negali ilgai egzistuoti delei to, kad jos narys nesumoka tiek, kiek senesni nariai išima iš dr-jos iždo pašalpomis. Taigi visi už Susiv. L. A., o visiems padirbėjus iki sekančių metų narių skaičius bus dvigubas!

M. J. Damijonaitis.

KONKURSO DARBUOTOJU PRANEŠIMAI

57 kp., Worcester, Mass., sekr. J. K. Šalaviejus praneša: „Bijodamas, kad nesuspenduotumet musų kuopos Antro Auksinio Konkurso organizatorių, nes balandžio mėnesy prirašė tik šešis naujus narius, kas yra labai mažai del musų kuopos. Bet turiu pasakyti, kad musų organizatoriai dar nepradėjo tikrai dirbti, dar vis tik daro pasirengimus. Štai org. V. Navikas nusprendė porą savaičių laiko pasilsėti ir kad geriau pasilsėjus, per tą visą laiką iš lovos nekėlė. Mat V. Navikas nenori pasiduoti antram musų kuopos organizatoriui, kuriuomi yra kuopos pirm. Jonas Skliutas. Iš to matyti, kad musų kuopa turės kuo pasididžiuoti iš savo organizatorių darbuotės. Nors V. Navikas yra senesnis už savo oponentą, bet sako, kad niekaip nepasiduos ir išlaikys zanavikų garbę. O J. Skliutas vėl bažijasi — dzievaž, girdi, nepasiduosiu ir savo dzukiško unaro nepatracysiu. Ir kaip girdėjau, tai abudu organizuoja savo organizatorių armijas. Tai kaip matote, musų organizatoriai yra pasiryžę kuodaugiausiai naujų narių gauti del SLA. ir tuo pačiu sykiu didžiausį aukso šmotą del SLA. 57 kuopos."

62 kp., Lorain, Ohio, org. Martinas Navickas praneša: „Meldžiu ir mane įrašyti į Antrą Auksinį Konkursą, nes aš ir šio konkurso metu stoju į darbą. Nors ir mažas musų miestelis, bet dar yra keli lietuviai neprigulinti į SLA., todel aš stengsiuosi visus prirašyti ir aš manau, kad man pavyks to pasiekti. Prie to pasistengsiu ir vaikų prirašyti į SLA. Čionai siunčiu vieną naują aplikantą užrekordavimui savo darbo pradžios."

77 kp., Rockford, Ill., org. P. J. Kutra praneša: „Turiu garbės jums pranešti, kad pačioje pradžioje Antro Auksinio Konkurso prirašiau 5 naujus narius, kurie bal. 5 d. kuopos susirinkime jau priimti. Nepamanykit klaidingai, kad jau bus viskas. Anaiptol ne! Tai yra tik pradžia, nes Rockforde yra daug lietuvių ir lietuvaičių, kurie dar nepriguli prie SLA., nes nebuvo dar energingo darbuotojo pakalbinti prisirašyti prie geriausios lietuvių organizacijos — SLA. Malonėkite prisiųsti nemažą glėbį aplikacijų, nes pradėsiu išsijuosęs dirbti ir tikiuosi laimėti didžiausią skiriamą dovaną."

155 kp., Benld, Ill., org. Antanas Makštelis praneša tik, kad jis stoja darbuotis Antrame Auksiniam Konkurse ir jokių pažadų nedaro. Matyt jis turi „ką nors paslėpęs rankovėje", anot tos anglų pagarlės.

203 kp., Sebastopol, Pa., sekr. Juozas Galinskas pareiškia: „Šiuomi pranešu, kad kuopos bertaininiam susirinkime 5 d. balandžio vėl tapau išrinktas dalyvauti ir Antrame Auksiniam Konkurse. Nors gal sunku man bus atsilaikyti prieš kitus konkurso organizatorius, nes musų kolonija gana maža, o pereitam konkurse visus vietinius lietuvius prirašiau prie SLA., bet vistiek įregistruokite į konkursą ir mane. Manau, gal pasiseks pavogti keletą naujų narių iš kitų artimų kolonijų ir nors vagystė negražus darbas, bet man kitos išeities nėra. Aš, mat, esu nusprendęs: truks laikys, bet Juozas Galinskas vėl kelis desėtkus naujų narių prie SLA. prirašys."

207 kp., So. Manchester, Conn., org. A. Tvaronaitis praneša: „Nuo balandžio 1 d. iki bal. 20 d. turiu prirašęs 3 naujus narius į didžiųjų skyrių ir 2 į Vaikų Skyrių — viso 5 narius. Toliau bus daugiau ir neturiu laiko ilgų istorijų rašinėti — dirbu!"

226 kp., Chicago, Ill., sekr. Fr. Harmanas praneša: „Malonėkite užregistruoti į Antrą Auksinį Konkursą musų kuopos sekančius narius, kurie pasižadėjo gerai pasidarbuoti: **Antanas Vilis, Ksaveras J. Semaška, Jonas Grigaitis** ir **Marė R. Lekešienė.** Prisiųskite nemažą glėbį ir aplikacijų, nes atminkite, kad dabar turime net 5 organizatorius."

Taipgi atsiliepia jau ir vienas 226 kuopos org. **K. J. Semaška** sekamai: „Turbut musų kuopos sekretorius jau pranešė, kad ir aš apsiėmiau liuosanoriai dalyvauti Antrame Auksiniam Konkurse, todel malonėkite užregistruoti mane į konkursininkus. Gal pasiseks gauti nors kelis desėtkus naujų narių. Aš, mat, esu moksleivis ir tik pripuolamai galėsiu dirbti, bet visgi tikiuosi gerokai pasidarbuoti."

246 kp., Plymouth, Pa., org. K. Gaidžiunas praneša: „Malonėkite ir mane įregistruoti į Antro Auksinio Konkurso vajų, nes esu išrinktas kuopos susirinkime kovo 1 d. jame dalyvauti ir esu pasiryžęs dirbti ir prirašyti tiek naujų narių, kiek bus galima. Mat musų kolonijoj yra net 4 SLA. kuopos ir beveik visi vietos lietuviai jau priguli, todel naujų narių gana sunku gauti. Nors gal mažą šmotą aukso laimėsiu, bet stengsiuosi dirbti ir prirašyti prie SLA. tų narių vaikus, nes jaunuolių mažai priguli prie SLA. musų kolonijoj ir tikiuosi prirašyti nemažiau šimto. Jau turiu pasižadėjusius SLA. narius prirašyti savo vaikus prie SLA. ir tai ne po vieną, bet visus kiek tik kuris turi."

266 kp., Castle Shannon, Pa., sekr. K. Urmonas praneša: „Musų kuopos susirinkime kovo 1 d. paaiškinus Pildomosios Tarybos pranešimą apie Antrą Auksinį Konkursą, be jokių diskusijų vienbalsiai išrinkta šiame vajuje dalyvauti **J. Poniškaitis,** kuris su pilnu pasiryžimu apsiėmė darbuotis kuopos organizatoriui prigelbstint. Malonėkite jį užregistruoti į konkursistų eiles, nes jis yra energingas darbuotojas ir musų kuopa pasitiki, kad jis tikrai puikiai pasidarbuos."

286 kp., McKees Rocks, Pa., org. J. Miliauskas pareiškia: „Meldžiu ir mane užregistruoti į Antro Auksinio Konkurso vajų. Kiek galėsiu ir aš pasidarbuosiu SLA. labui."

288 kp., Oregon City, Ore., sekr. S. Karbauskienė praneša: „Ačiu už prisiuntimą pranešimų reikale Antro Auksinio Konkurso. Man labai gaila, kad pas mus nėra daugiau lietuvių ir negalėsiu pasidarbuoti laike šio vajaus. Tuo tarpu yra tik du lietuviai, kurie dar nepriguli prie SLA., bet netrukus aš ir juos prirašysiu."

302 kp., Trenton, N. J., sekr. J. Bačalis rašo: „Na, tai įregistruokite ir mane į Antrą Auksinį Konkursą, nes tikiuosi nors truputį aukso laimėti ir aš., Mat dirbsiu ne vienas — drauge su išrinktu pagelbininku A. Dominikaičiu. Stengsimės visus Trentono lietuvius prirašyti prie SLA. 302 kuopos — kaip didelius, taip ir mažus, kad visi priklausytų prie tokios organizacijos kaip SLA., kuri yra geriausia iš visų lietuviškų organizacijų."

308 kp., Zeigler, Ill., org. J. Bernotas praneša: „Kadangi aš esu įgaliotas dalyvauti Antrame Auksiniam Konkurse, tad čionai siunčiu 12 Vaikų Skyriaus naujų narių. Jau esu pasiuntęs kiek pirmiau, o ateityje prisiųsiu ir daugiau, jei tik nepasigailėsite prisiųsti man užtektinai aplikacijų."

318 kp., Worcester, Mass., fin. sekr. A. Kriaučialis pareiškia: „Prie progos pareiškiu, kad apsiėmiau darbuotis Antrame Auksiniam Konkurse. Kiti darbuotojai jau yra net taip išsireiškę, kad jie taip ir šitaip padarys ir net prirašys daugiau narių, negu kitos kuopos turi. Tas labai gerai! Aš-gi žadu tiek naujų narių prirašyti, kiek tik galėsiu gauti. Žinoma, nepagailėsiu tam laiko ir darbo. Taipgi mano geras draugas J. Krasinskas irgi žada man neužsileisti."

O kitas 318 kuopos sekr. **Juozas J. Krasinskas** jau visai kitokiu tonu rašo ir ką brolis Kriaučialis, anot tos patarlės, kala, tai pastarasis pazalatina. Jis sako: „Iki šiol mes rmiai darbavomės prirašinėdami naujus narius prie musų SLA. 318 kuopos, bet ilgiaus tylėti jau negalima, matant kaip kiti S. L. A. darbuotojai didžiuojasi savo planais. Gal-gi paskelbus planus ir skaitlinę, kurios siekiama, geriau sekasi dirbti. Todel ir aš čionai pasakysiu musų slaptybę. Kuomet SLA. 57 kuopos organizatoriai sakosi, kad jie prirašys tiek naujų narių, kiek yra viso narių musų kuopoje, tai ką jųs vyručiai pasakysite į tai, kad mes esame nusprendę prirašyti tiek naujų narių, kiek išviso yra 57 kuopoje! Ir beabejonės lengvai to pasieksime, nes jei prirašome apie 100 naujų narių tik per penkis mėnesius ir prie sunkių sąlygų, tai jau dabar visai kitas reikalas. Taigi mudu su draugu A. Kriaučialiu stojame darban ir vyručiai laikykitės!"

S. L. A. REIKALAI

AUKOS SLA. NAŠLIŲ IR NAŠLAIČIŲ FONDUI.

Šiuomi siunčiu 10 dol. SLA. Našlių ir Našlaičių Fondui, kurie uždirbti sekamu budu: S. L. A. 185 kuopa iš Indiana Harbon, Ind., surengėm vakarą, kurio programą išpildė musų mylimi tautiečiai „Dzimdzi-Drimdzi" artaistai ir nuo pelno buvo skiriama 10 nuošimtis SLA. Našlių ir Našlaičių Fondui. Taigi tas dešimtas nuošimtis sudaro 10 dol. ir juos šiuomi pasiunčiu į Centrą ir meldžiu pervesti minėtam Fondui, kaipo 185 kuopos tam tikslui uždirbtus pinigus.

P. S. Rindokas — prot. sekr.

Šiuomi prisiunčiu $34.95 į SLA. Našlių ir Našlaičių Fondą, kaipo uždirbtus pinigus trijų Westville, Ill., SLA. kuopų, 18, 29 ir 223, kurios bendrai pasidarbavo išleisdamos laimėjimui laikrodėlį. Apie šį atliktą minimų SLA. kuopų darbą bus plačiau aprašyta „Tėvynėje", todel čionai nieko daugiau nerašysiu ir tik meldžiu minėtus pinigus pervesti į Našlių ir Našlaičių Fondą.

A. A. Apanaitis.

Aukščiau minėti pinigai priimti ir pervesti SLA. Našlių ir Našlaičių Fondui. Visoms aukščiau minėtoms gerbiamoms kuopoms ir jų energingiems darbuotojams varde nelaiminguju SLA. narių tariu širdingą ačiu už tokią gausią paramą šio svarbaus SLA. Fondo. Toki prakilnus SLA. kuopų darbai palengvina sunkenybes ne vienam nelaimės prispaustam S. L. A. nariui. Dar kartą ačiu!

P. Jurgeliutė — SLA. Sekr.

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

12 kp., Nanticoke, Pa.

Paskutinių trijų metų laiku musų kuopa nužengė didelį žingsnį pirmyn netik narių skaitliumi padidėdama, bet ir šiaip veikimu. Surengta keletas balių kuopos naudai ir net pradėta rupintis netik gyvais nariais, bet ir mirusių narių palaidojimo reikalais. Iki šiol labai tankiai atsitikdavo taip, kad numirus nariui nežinai nei kas daryti, nei kur kreiptis jo palaidojimo reikalu. Todel buvo apkalbėta kuopos susirinkime šis svarbus reikalas ir pavesta komisijai tas darbas atlikti.

Ir štai komisija pranešė, kad jau musų kuopa turi nusipirkus tris lotus lietuvių kapuose, už kuriuos užmokėta 60 dol. Vadinasi, musų kuopa jau apsirupino savo nariais ir šiuo reikalu, kuris yra gana svarbus, nes kiekvienam žmogui priseis anksčiau ar vėliau mirti ir jau bus kur musų kuopos narius palaidoti. Taigi galima skaityti musų kuopą stovinčią pirmoje eilėje veikliųjų kuopų. Į šitai turėtų atkreipti domę ir tie vietos lietuviai, kurie dar nėra SLA. nariais ir prie pirmos progos turėtų prisirašyti prie musų 12 kuopos, o visi busit aprupinti, netik gyvais budami, bet ir numirus busit palaidoti žmoniškai savo kuopos nuosavioje žemelėje. Prie Susivienijimo prigulėti pareiga kiekvieno seno ir jauno lietuvio, nes kaip matome geresnės organizacijos lietuvių tarpe nėra.

Pereitam kuopos susirinkime nutarta, kad tie nupirkti lotai butų gražiai prižiurimi ir visi nariai pasižadėjo eiti ir padirbėt kiek kuriam galima, kad tik butų jų lotai gražiau apdirbti už kitus. Todel ir malonu šitai pažymėti ir paraginti SLA. narius dirbti sutikime ir bendrai mums visiems bendrus ir svarbius darbus, o ateityje visi galėsime pasidžiaugti savo darbais ir musų vaikai gražiai mus paminės, kaipo dirbusius pačių savo labui ir jų ateičiai.

Jonas Bieliavičius — org.

Westville, Ill., Trijų SLA. Kuopų Veikimas.

Kas savaitė matome musų organe „Tėvynėje" aprašymus kitų miestų SLA. kuopų darbuotę, kurios veikia ir rupinasi savo organizacijos reikalais, kad Susivienijimą padarius skaitlingesniu, tvirtesniu ir tobulesniu. Ištikrųjų tai yra pagirtina tokis musų kuopų rupesnis savo organizacijos ateitimi ir toki energingi nariai užsitarnauja garbės, kad jie nesigaili pašvęsti savo brangaus laiko ir sugebi parašyti į laikraštį savo kuopos veikimą.

Musų kolonijoje — Westville, Ill., irgi gyvuoja trys SLA. kuopos — 18, 29 ir 223, kurios irgi sulig išgalės darbuojasi savo organizacijos labui. Be pasigyrimo tenka pasakyti, kad musų kuopos bendru darbu pereitais metais buvo surengusios vakarėlį tikslu papildyti SLA. Našlių ir Našlaičių Fondą ir ant kart pasiuntė SLA. Iždininkui Paukščiui $324.01 pinigų tam tikslui. Taipgi tuo laiku kuopos narys A. A. Apanaitis buvo paaukavęs laikrodėlį su Elgin viduriais, kuris nutarta leisti išlaimėjimui tam pačiam tikslui — Našlių ir Našlaičių Fondo naudai. Jo išlaimėjimas tęsėsi iki balandžio 18 d., š. m., nes nevisi tikietai buvo išparduoti. Už minimo laikrodėlio išlaimėjimą įplaukė viso $59.95. Kadangi iš šios sumos pereitais metais birželio mėnesy pasiųsta SLA. Iždininkui 25 dol., todel dabar pasiųsta į Centrą $34.95, kas ir sudaro aukščiau minėtą sumą. Taigi Westvillės visos trys S. L. A. kuopos suteikė Našlių ir Našlaičių Fondui net $383.96. Vadinasi, nemaža parama suteikta tam svarbiam musų organizacijos tikslui — nelaimingųjų SLA. narių sušelpimui. Prie progos noriu ištarti širdingos padėkos žodį visiems komisijos nariams ir visiems tiems, kurie tam svarbiam užmanymui prijautė ir jį rėmė savo veikimu ir medžiagiškai. Visi bendrai dirbdami atlikome gražų darbą ir dabar galime tuomi pasidžiaugti.

Prie progos norisi pasidžiaugti, kad mųs nedidelio miestelio visos trys SLA. kuopos sutikime sugyvena ir bendrai darbuojasi SLA. labui. Tokis nusistatymas yra pagirtinas ir tik tokiu budu veikiant galima didesnius darbus ir su didesnėmis pasekmėmis atlikti. Tvirtai tikiu, kad ir ateityje musų kuopos laikysis tokio išmintingo ir naudingo nusistatymo.

A. A. Apanaitis.

212 kp., Kenosha, Wis.

Gegužės 3 d. SLA. 212 kp. vaidino veikalą „Susiprato". Vaidinime dalyvavo sekančios ypatos: Darbštulis, SLA. org. — A. Pakšys; Minkštimas, darbo žmogus — V. Jasiunas; Agota, jo žmona — R. Mitkienė; Jų vaikai — 9 metų Vincukas ir 7 mt. Katriutė — A. Macnoriukas ir Seklinskiutė; Onutė, Agotos sesuo — Marcinkevičienė; Petras, Onutės numylėtinis — J. Macnorius; Jonas, Petro draugas (senbernis) — J. Mitkus. Režisieriavo — Macnorius; šiupliaravo Macnoriukas.

Reikia pasakyti, kad lošėjai savo užduotis visi atliko gana gerai ir už tad verti pagarbos. Ypatingai režisierius Macnorius pilnai tinka tam darbui. Veikalas irgi puikus ir pilnai atatinka savo uždaviniui. Kartais išspaudžia gailią ašarėlę, tai vėl skaniai prajuokina. Kadangi šis veikalas publikai patiko, tai musų lošėjai ketina sulošti visoms kuopoms mųs apskrityje.

Po vaidinimui Dailės Ratelio Choras sudainavo: „Oi tie sodai tie sodeliai" ir dar vieną dainelę. Chorui gražios išžiuros pridavė ir patraukė žmonių domę maža mergaitė — Raščiutė, kuri stovėjo priešaky choro, taip mandagiai ir iždidžiai mokanti užsilaikyti. Betgi reikia pasakyti, kad publika nuo choro laukė ko tai daugiau — turbut daugiau dainelių.

Pagaliau Stygų Orchestra suskambino gana vykusiai apie šešis dalykus ir tuomi užsibaigė programas. Po programui p. Kuzmos orchestra griežė šokius iki vėlyvam vakarui.

Musų kuopos viršininkai neskaitė laiškų nuo Pil. Tarybos kaslink Antro Auksinio Konkurso, neigi žodžiu nepaaiškino. Bet užtad p. K. Mickevičius pereito mėnesio susirinkime paaiškino, kad vietinės pašalpinės draugystės buvo numažinę per pusę įstojimą ir turėjo geriausias pasekmes. Tokiu budu tapo nutarta, kad ir musų kuopa nupigintų įstojimą. Tas pridavė musų org. A. Pakšiui daugiau energijos veikti ir sulaukėm gerų pasekmių. Pereitą susirinkimą prisirašė 15 naujų narių. Kadangi organizatoriui padeda darbuotis ir J. Kasputis, tai reikia tikėtis ateinančiam susirinkime sulauksim dar kokia 15 naujų narių.

Ig. Baubonis.

10 kp., Philadelphia, Pa.

Philadelphijos pietinėj miesto daly gyvuoja SLA. 10 kuopa, kuri labai mažai kam yra žinoma, nes nieko joje neveikiama — nė teatrų, nė prakalbų, nė koncertų bei kitokių kokių nors parengimų, kurie stiprintų kuopą bei visą musų organizaciją dvasiniai ir finansiniai. Neužtenka to, kad nėra nieko veikiama, bet reikia prisipažinti, kad nė susirinkimų nėra laikoma! Užtenka by tik galima iškolektuoti narines duokles, tai ir viskas. O žinoma kuomet nėra nieko veikiama, tai nėra jokių nė apgarsimų niekur apie mųs kuopos gyvavimą.

Tenka girdėti daugelį narių kalbant, kad buk valdyba kalta už tai, kad kp. yra taip apsileidus ir tt. Mano supratimu, tai negalima užtai kaltinti nė valdybos, nė nieko, o vien patys nariai save turim apsikaltinti, nes jeigu kas yra pas mus negerai, tai mes suėję į musų kp. susirinkimą tiktai tegalime pataisyti, o ne kalbėti pavieniai. Mes gerai žinome, kad mųs organizaciją niekas kitas negali sutvarkyti neigi palaikyti, kaip tiktai mes patys — atsidavę jai darbuotojai. Gal kas pasakyti, kad mes turim valdybą ir lai ji viską sutvarko, lai ji dirba, kad organizacija butų stipri ir turėtų daug pasisekimo bei augtų. Draugai, toks pasakymas tik pasakymu ir pasilieka, o nieko daugiau. Jųs gerai žinot, kad valdyba be narių taip nieko negali nuveikti, kaip kad karo vadai be armijos karo laike. Taigi jei mes norim, kad musų organizacija butų stipri, turėtų daug pasisekimo, tai turim visi prisidėti prie aktyvio darbo, o kuomet dirbsim, tai ir darbo vaisiai pasirodys.

Dabar ateina į susirinkimą valdyba: finansų sekretorius, iždininkas ir pirmininkas, tai ir visas susirinkimas. Mat valdyba turi pributi, nes vienas kitas narys atsilanko užsimokėti duoklių, tai ir viskas. Bet apie kuopos stovį tie nariai, kurie atsilanko kada nekada užsimokėti duoklių, visai nieko nežino: kiek kp. turi narių, kiek pinigų ižde randasi, kaip tos knygos yra vedamos ir tt. Tai baisus apsileidimas, kokio aš dar ne esu matęs! Man atrodo, kad mums to negali užtekti, kad tik ateiti kaip katalikui prie kunigo ir užsimokėjus savo duoklę vėl skubintis bėgti namo ar kur nors kitur. Mes turim susirinkti laiks nuo laiko kaip ir kitų organizacijų nariai ir pradėti laikyti savo kuopos susirinkimus reguliariai. Turime rupintis savo organizacijos gerove daugiau, negu kad iki šioliai rupinomės, nes jei mes ir ant toliaus busim taip sutingę, tai trumpoj ateity musų kuopa turės visai pakrikti ir tada galėsim kaltinti vienas kitą, bet jau bus pervėlu.

F. Linkus.

57 kp., Worcester, Mass.

Susirinkimas 57 kp. įvyko gegužės 3 d. Lietuvių svetainėje. Kadangi pirmininkas neatsilankė, tai prisėjo susirinkimas atidaryti vice pirmininkui J. Girdauskui kaip 2:07 val. po

pietų ir paprašė, kad susirinkimas paskirtų vieną narį į vice pirmininko vietą. Susirinkimas paskyrė S. Laškauską.

Pirmiausia buvo priėmimas naujų narių ir priimta 11 narių. Šį mėnesį mažai, nes organizatorius V. Navikas sirgo 3 savaites, tad negalėjo gauti nė narių.

Toliaus sekė raportas finansų raštininko J. K. Šalaviejaus — atskaita priimta. Pinigų išde yra $188,38.

Buvo raportas ligonių lankytojų ir lankytojai savo užduotį atliko pagirtinai šį mėnesį. Buvo raportas teatro komisijos — raportas priimtas, nors galutinos atskaitos dar nebuvo. Iš raporto pasirodė, jog pelno bus mažai, nes teatras buvo surengtas ant balan. 16 dienos, bet iš priežasties susirgimo dviejų aktorių teatras neįvyko aukščiau minėtoj dienoj, tokiu budu pasidarė daug išlaidų kuopai, nes du kartu reikėjo mokėti už svetainę ir du kartu garsinti ir tam panašiai, todel ir pelno bus mažai.

Padavė rezignaciją J. Žalimas iš iždo globėjo; rezignacija priimta ir jo vieton išrinktas St. Laškauskas.

Toliaus, apkalbėta rengimas pikniko ir nutarta rengti birželio 21 d., Lietuvių Apšvietos Bendrijos Darže, Worcestery ir šitam darbui išrinkta komisija iš trijų narių: Sodeikienė, Staliulonis, Laškauskas.

Ant galo paduotas įnešimas paraginti Centrą, kad jis paragintų SLA. kuopas ir patsai darytų spaudimą ant Lietuvos valdžios ir reikalautų, kad butų galima laisvai leisti į Lietuvą laikraščius ir knygas, kurios ir kurie yra pažangesni. Mat dabar Lietuvą valdant Romos agentams, kurie smaugia Lietuvoje kiekvieną pažangesnį judėjimą ir veda Lietuvą stačiai pražutin, tad jie nenori įsileisti į Lietuvą teisingesnės spaudos, kuri drįstų pasakyti Lietuvos liaudžiai teisybės žodį apie jų kunigiškai palaimintus darbus.

J. V. Mikelaitis,
SLA. 57 kp. korespondentas.

---

100 kp., Racine, Wis.

Gegužės 3 d. laikytas kuopos susirinkimas, tik gaila, kad taip mažai narių teatsilanko į susirinkimus. Užtaigi yra sunku ką naudingo nuveikti del organizacijos labo. Bet naujų narių buvo nemažai. Priimta 7 nauji nariai ir 6 išpildė aplikacijas ir bus priimti sekančiam susirinkime.

Buvo pakeltas klausimas per M. Kasparaitį kaslink T. M. D. išleistų knygų „žmogaus Litis" (? „T." Red.), nes 100 kuopa yra aukavusi 25 dol. del T. M. D., kaipo pagalbą išleidimui minėtos knygos. Kuopa nutarė pareikalauti iš T. M. D. už 25 dol. vertės knygų, kaipo atlyginimą, nes T. M. D. yra pasižadėjusi atlygint ir nutarta minėtas knygas išdalinti kuopos nariams dovanai.

N. Mockus — org.

NEKROLOGIJA.

A. † A. Ignas Čekanauskas, narys ir iždininkas SLA. 158 kp., Springfield, Ill., susirgo balandžio 24 d. šių metų, mirė gegužio 2 d., 11 val. naktį.

Velionis Ignas gimęs Lietuvoje, Butėnų kaime, Stubriškių valsčiuj, Panevėžio apskrity. Buvo 44 metų amžiaus. Atvyko į šią šalį 1900 metuose ir apsigyveno Mahanoy City, Pa. Keletą metų pagyvenęs tenai, atvyko į Westville, Ill., ir iš čion atvyko į Springfield, Ill. Čia velionis susitiko ir savo gyvenimo mylimiausią draugę — Marijoną, po tėvais Tnečiokiutę, su kuria apsivedė 1910 metais ir sugyveno labai pavyzdingai didžiausiam sutikime ir meilėje per 15 metų. Tai buvo pavyzdis Springfieldo progresyviams lietuviams iš jų šeimyniško sugyvenimo.

Velionis buvo laisvų pažiurų, skaitė progresyvius laikraščius ir knygas ir mylėjo apšvietą. Buvo visiems draugiškas, visada buvo pirmutiniu nelaimės patiktų lankyme ir šelpime sulig geriausios savo išgalės.

Prigulėjo prie visų progresyvių laisvų draugijų, taipgi ir prie politinių darbininkiškų organizacijų ir dirbo jose su didžiausiu pasišventimu iki paskutinei dienai, kolei žiaurioji liga jo spėkas pakirto ir geidė sulaukti ir pamatyti savo nenuoalsaus veikimo vaisius del darbininkų klasės. Kadangi velionis per 25 metus šioj šaly dirbo sunkius darbus vien tik anglių kasyklose, blogose sąlygose ir blogam ore, tai tas ir pagreitino jam mirtį ir atskyrė jį nuo mųs — musų mylimiausį sądraugą.

Velionis Ignas paliko didžiausiam nuliudime savo mylimą moterį Marijoną, du broliu — Augustą Lietuvoje ir Antaną Amerikoje ir seserį Barborą Lietuvoje. Taipgi ir daug kitų artimų giminių Lietuvoje ir Amerikoje.

Kadangi velionis Ignas buvo laisvų pažvalgų, tai ir tapo palaidotas Springfieldo laisvuose kapuose. Leidžiant į kapą tapo pasakyta pora sujudinančių prakalbėlių iš velionio gyvenimo. Prakalbėles pasakė jo draugai Jurgis Starkevičius ir Vincas Černiauskas. Laidotuvėse dalyvavo visi Springfieldo progresyviai lietuviai, taipgi ir kitų tautų daugelis žmonių.

Lai bus mylimam musų sądraugui lengva šios šalies žemelė, o likusiems didžiausia užuojauta ir suraminimas.

J. Bulota.

PROTOKOLAS

SLA. Connecticut Valstijos IV-to apskričio valdybos suvažiavimo, buvusio kovo 22 dieną, 1925 metų Lietuvių svetainėj, 354 Park St., New Britain, Conn.

Posėdį atidarė 10 valandą ryte apskričio pirmininkas Jonas J. Gerdauskas, vice-pirmininkas Viktoras Vitukynas raštininkas J. F. Makoveckas, iždininkas Jonas Mikalauskas, organizatorius B. Salaveičikas ir iždo globėjas P. Pilipauskas.

1. Nuodugniai apsvarsčius ir Jonui Gerdauskui rekomenduojant nutarta rengti SLA. IV-to apskričio išvažiavimas (piknikas) Linden Parke, Union City, Conn. Nusamdymui minėtos vietos valdyba įgalioja Joną Gerdauską, Joną Mikalauską ir B. Salaveičiką.

2. Nutarta SLA. 11-tai kuopai suteikti įgaliojimas kaslik busiančio išvažiavimo, kad stengtųsi parupinti darbininkus ir visus kitus daiktus, kurie yra reikalingi del išvažiavimo.

3. Išrinkta išvažiavimo rengimo komisijon Jonas Gerdauskas, kuris bus ir išvažiavimo pirmininku ir Jonas Mikalauskas; Jonui Gerdauskui pavesta pakviesti dainininkus, šokėjus, virvės traukėjus ir kitus žaislų išpildytojus, jei toki butų reikalingi prie minėto išvažiavimo programo išpildymo.

4. Nutarta pakviesti žymiausius lietuvius kalbėtojus Jungtinėse Valstijose ir iš Lietuvos, kurių neužilgo laukiama atsilankant. Šitas darbas pavesta Jonui Gerdauskui.

5. Nutarta atspausdinti 5,000 plakatų ir pasiųsti penkiom savaitėm prieš išvažiavimą visoms apskričio kuopoms, kad turėtų progą išgarsinti kuoplačiausia šį išvažiavimą. Plakatus paruošti pavesta Jonui Gerdauskui.

6. Išvažiavimo darbininkams nutarta mokėti sulig išvažiavimo pirmininko nuožiuros, tačiau nedaugiau $3.00 už dieną.

7. Nutarta išrinkti kontrolės komisiją, susidedančią iš trijų narių: raštininko ir dviejų pagelbininkų, kurios pareiga sąžiningai kontroliuoti visas įeigas ir išlaidas šio išvažiavimo. Tokią komisiją išrinkti pavesta 11-tai kuopai, kuri artimiausiam savo susirinkime turi tai atlikti.

8. Nutarta duoti dainininkams už pasižymėjimą dainavime sekančias dovanas auksu: 1-mą $25.00 vertės, o likusiems sulig teisėjų nuožiuros.

9. Nutarta imti įžangos į išvažiavimo daržą po 25 centus nuo ypatos, išskiriant dainininkus, šokėjus ir kitus dalyvaujančius programo išpildyme: jiems turi buti iš anksto tikietai pasiųsti, kad jie liuosai galėtų įeiti į daržą.

10. Nutarta kreiptis į IV-to apskričio kuopas, kad jos kiekviena pakviestų savo kolonijos visus lietuvius veikėjus ir profesionalus: daktarus, aptiekorius, advokatus, bankierius, biznierius ir visokius amatninkus ir tt.

11. Nutarta pakviesti tvirčiausius vyrus iš Connecticut Valstijos ir iš apylinkės ristynėms ir virvės traukimui, kurie bus pergalėtojais ir laimės ristynes ir virvės traukimą, tie gaus dovaną auksu sulig teisėjų nutarimo.

12. Nutarta, kad butų pakviesta iš kuopų po vieną teisėją apsprendimui ristikų, dainininkų, šokėjų ir tt. ir sulig teisėjų nuožiuros už pasižymėjimą gaus dovanas dalyvaujanti programe.

13. Nutarta išvažiavimas rengti **nedėlioje, liepos 26 dieną, 1925 metų, LINDEN PARKE,** Union City, Conn.

14. Nutarta paraginti kuopas prie aktyviškesnio veikimo, ypatingai didelėse kolonijose, kur nesimato veiklumo auginime kuopų naujais nariais.

15. Suvažiavimas uždarytas 12 valandą dieną.

Varde SLA. IV-to apskričio:
Jonas J. Gerdauskas — pirm.,
J. F. Makoveckas — raštinin.

PROTOKOLAS

SLA. 1-mo apskričio 23-čio suvažiavimo, įvykusio 26 d. balandžio, 1925 m., K. Kirelevičiaus svetainėje, 76 Ligh and Spring St., Frackville, Pa.

Suvažiavimą atidarė pirmininkas A. Staniškis 10:50 val. ryte, paskirdamas mandatų priėmimo komisijon J. D. Taunį ir A. Vasiliauską. Laike mandatų peržiurėjimo pirmininkas A. Staniškis pakvietė S. L. A. Prezidentą S. Gegužį pakalbėti. Prezidentas trumpoj savo kalboj išsireiškė, kad apskritys daugiau per organą „Tėvynę" savo konkursą garsintų, ir, kad darbuotojai daugiau atydos į jaunuolių prirašymą prie SLA. atkreiptų, kaipo gavimą naujos energijos musų organizacijai.

Mandatų komisija pranešė, jog suvažiavime dalyvauja sekanti delegatai nuo sekančių kuopų:

13 kp., Minersville, Pa. — Jonas Kancierius, Juozas Žilionis ir Kazys Kulbickas.

23 kp., Shenandoah, Pa. — Antanas Staniškis, Adomas Šaukevičius, Adolfas Vasiliauskas, Jonas F. Staniškis, Antanas Žilinskas ir Augustas Liubamirckas.

39 kp., Gilberton, Pa. — Jonas Paliukonis ir Motiejus Stanynas.

54 kp., McAdoo, Pa. — Juozas Raižis ir Antanas Melnikas.

73 kp., Pottsville, Pa. — Kazys Vėžialis.

132 kp., Seltzer City, Pa. — Jonas Žilinskas, Natalija Matakienė ir Katrė Balsienė.

164 kp., Frackville, Pa. — V. Bacvinka, K. Makauskas, J. Kirelevičius ir M. Sondė.

204 kp., Tamaqua, Pa. — Kazimieras Sungaila.

211 kp., Mahanoy City, Pa. — S. Gegužis ir J. Žilionis.

241 kp., Kulpmont, Pa. — J. D. Taunis ir Tamas Žiukas.

283 kp., Coaldale, Pa. — V. Benedikas ir P. Steponavičius.

Viso 28 delegatai. Nuo apskričio valdybos dalyvavo: sekretorius K. Arminas ir organizatorius A. J. Banišauskas. Viso sprendžiamų balsų buvo 30.

Suvažiavimo vedėju viešai nominuoti A. Staniškis, J. D. Taunis ir M. Sondė. Slaptai išrinkta pirmsėdžiu A. Staniškis, jo pagelbininku M. Sondė. Suvažiavimo sekretorium palikta apskričio sekretorius K. Arminas.

Skaityta pereito suvažiavimo protokolas ir vienbalsiai priimtas kaip parašyta.

Raportai:

Pirmininko A. Staniškio raportas priimtas.

Sekretoriaus K. Armino raportas, jog organizatoriui Banišauskui pagelbėjo sutverti naują SLA. 324 kuopą Reading, Pa. Sutvarkė apskričio finansų surašus. Įeigų nuo 22-ro suvažiavimo su pirmesniu iždu buvo $302.23, išėjo $64.80, ant toliaus išde lieka $237.43. Rašinėjo į organą, o apie apskričio konkursą bus galima dar daugiau parašyti. Raportas priimtas.

Iždininko J. F. Staniškio raportas, jog finansai su sekretoriaus K. Armino raportu, kad išde yra $237.43 sutinka. Raportas priimtas.

Nenuilstančio darbuotojo organizatoriaus A. J. Banišausko ilgas ir įteresingas raportas, kaip yra sunku naujas kuopas sutverti, bet per pagalbą sekretoriaus K. Armino ir didelį savo pasiryžimą, tapo sutverta nauja SLA. 324 kuopa Reading, Pa. Raportas priimtas su pagyrimu.

Raportas knygų rinkimo ir siuntimo jų į Lietuvą komisijos nario J. D. Taunio, jog seniau buvo tai daroma ir atskaitos išduotos, o jis metai laiko kaip iš komisijos rezignavęs, bet 18 apskričio suvažiavimas, laikytas Mt. Carmel, Pa., atydos į tai neatkreipė, todel nieko nebuvo tame dalyke veikta. Kitas komisijos narys S. Gegužis taippat prašėsi iš komisijos paliuosuoti. Raportai priimti ir pati komisija nutarta likviduoti.

*J. F. Staniškio raporta, jog aukas Mariampolės Realei Gimnazijai $28.10 yra pasiuntęs, bet kvitos išduodama tik ant pareikalavimo, o to nereikalauta. Gi $10.00 iš 211 kp. Mahanoy City, Pa., taippat M. R. G. pasiųsta p. Bartkevičienės vardu per „Naujienas" ir turi „N." pakvitavimą, kad tai išsiųsta. Raportas priimtas su pastaba, kad ateityje nesiųsti per jokias pinigų siuntimo agenturas, o pasiųsti S. Val. paštu į Lietuvą kur reikia.

Nutarimai:

1. Nutarta pareikalauti už aukas kvitos iš M. R. Gimnazijos.

2. Surengti vasarinį visų šios apylinkės SLA. narių ir svečių išvažiavimą ties „Lake Side" ežeru su programu. Darbas pavestas apskričio valdybai.

3. 211 kp. įnešimas suretint apskričio suvažiavimus, vietoj kas 3 mėnesiai, laikyt kas 6, o su didesniu prisirengimu, kad padarius juos įteresingesniais. Po ilgų diskusijų, palikta kuopoms apsvarstyti, o galutiną nutarimą padaryt sekančiam suvažiavime.

4. Banišauskui įnešus ir Arminui parėmus, kad atspausdinti mandatus ir kuopų raportams blankas su statistikos ir kuopų darbuotės pažymėjimu, kurias kuopų sekretoriai turėtų išpildyti, o delegatai į suvažiavimus atvežtų. Po ilgų svarstymų nutarta mandatus atspausdinti. Jų sustatymui išrinkta Banišauskas, Taunis ir Arminas.

5. Kuopų raportams blankų turinį, kad pagamintų apskričio valdyba ir priduotų sekančiam suvažiavimui del užtvirtinimo, pataisymo, bei galutino nutarimo.

6. Išnešti protesto rezoliuciją prieš Lietuvos valdžią už kankinimą ir žudymą politinių Lietuvos kalinių ir kitą prieš Vatikaną už pavedimą Lietuvos sostinės Vilniaus Lenkijai, bei prieš Lietuvos valdžios nusilenkimą Vatikanui. Rezoliucijų parašymui išrinkta K. Arminas, A. J. Banišauskas ir S. Gegužis.

7. Klausimas agitacijos prakalbų maršruto palikta ant stalo, pakol ateis patogesnis tam laikas.

8. Paaukauti $25.00 iš apskričio iždo SLA. 204 kuopos negalinčiam dirbti su šeimyna nariui J. Matlauskui ir ant vietos aukų surinkta $4.70, viso $29.70, perduota 204 kp. delegatui K. Sungailai, kad parvežtų nelaimingai Matlauskų šeimynai.

Bilos:

Nutarta užmokėti organizatoriui A. J. Banišauskui už sugaištą laiką, kelionės išlaidas ir kitas išlaidas reikale sutvėrimo naujos SLA. 324 kp., Reading, Pa., $10.75, sekretoriui K. Arminui už pašto ženklialius ir kelionę į suvažiavimą $2.45, K. Vėžialiui už 22 suvažiavimo, laikyto 25 sausio, 1925, Pottsville, Pa., svetainės lėšas $3.50.

Apskričio pirmininko A. Staniškio rezignacija iš pirmininkystės likosi priimta ir jo vietoj išrinktas A. Šaukevičius.

Skaitytos rezoliucijos ir priimtos.

Sekantį suvažiavimą nutarta laikyti paskutinį nedėldienį rugpiučio mėn., 1925 m., Shenandoah, Pa.

Suvažiavimą uždarė pirmininkas A. Staniškis 4 val. po pietų.

Pirmsėdis — **Ant. Staniškis,**
Sekretorius — **K. Arminas.**

Protesto Rezoliucijos.

I.

Mes SLA. 1-mo apskričio kuopų atstovų 23-me suvažiavime, laikytame bal. 26 d., 1925 m., Frackville, Pa., atstovaudami apie 1,500 SLA. narių, griežtai protestuojame prieš Lietuvos valdžią už kankinimą ir žudymą musų brolių darbininkų Lietuvoje ir reikalaujame:

1. Kad butų duota laisvė žodžio, susirinkimų ir spaudos.

2. Kad unijos (profesinės sąjungos) butų legalizuota, tai yra, kad nebut baudžiami nariai už priklausymą prie unijų.

3. Paliuosuoti politinius Lietuvos piliečius kalinius.

4. Nubausti viršininkus, milicijantus, policistus, bei žvalgybos narius už politinių kalinių kankinimą.

Mes išreiškiame užuojautą kovojantiems draugams už Laisvę Lietuvoje ir pasižadame moraliai ir medžiaginiai pagal savo išgalę remti.

Nutariame kopiją šios rezoliucijos pasiųsti Lietuvos prezidentui, Lietuvos atstovui Vašingtone ir spaudai.

II.

Mes SLA. 1-mo apskričio kuopų atstovų 23-me suvažiavime, laikytame bal. 26 d. 1925 m., Frackville, Pa., atstovaudami apie 1,500 narių ir apsvarstę musų senos tėvynės Lietuvos sostinės Vilniaus padėtį, nutariame:

Kadangi Vatikanas, pasirašydamas konkordatą su Lenkija, atplėšė nuo Lietuvos jos brangiausį turtą — sostinę Vilnių, pavesdamas Lenkijos valdžiai,

Kadangi Lenkija pasinaudodama sudarytu konkordatu su Vatikanu, pradėjo terorizuoti Vilnijos krašto lietuvius uždrausdama jiems laisvę spaudos ir susirinkimų, ir kadangi Lietuvos valdžia tą visą žinodama, leido tą konkordatą pasirašyti, todel:

1. Mes griežtai protestuojame prieš Lietuvos valdžios tą žygį ir prieš patį Vatikaną, kaipo **Lietuvos priešą ir įžeidėją lietuvių tautos!**

2. Mes reikalaujame, kad Lietuvos valdžia kuoveikiausiai pertrauktų ryšius su Vatikanu, atšaukdama savo atstovą iš tenais ir, kad išsiųstų iš Lietuvos Vatikano atstovą Zecchinį.

3. Mes reikalaujam, kad Lietuvos valdžia, kaip galima greitai imtųsi atatinkamų žygių atvadavimui iš Lenkų vergijos musų Lietuvos sostinės Vilniaus.

4. Nutariame kopiją šios rezoliucijos pasiųsti Lietuvos prezidentui, Lietuvos atstovui Vašingtone ir spaudai.

Rezoliucijos komisija:
S. Gegužis,
K. Arminas,
A. J. Banišauskas.

SLA. 1-mo apskričio
sekr. — **K. Arminas.**

PROTOKOLAS

SLA. 7-to apskričio XXII suvažiavimo, įvykusio balandžio 19 d., 1925 m., Union Hall svetainėje, Wilkes Barre, Pa.

SESIJA PIRMA.

1. Suvažiavimą atidarė apskričio pirm. C. S. Kasparas 10:20 val. ryte.

2. Mandatų sutvarkymui paskirta komisija: J. J. Nienius ir K. Miškinis; ženklelių prisegimui paskirta J. Senkus.

3. Delegatų pribuvo nuo sekančių kuopų:

1 kuopa, Edwardsville, Pa.— A. Berneckas, J. Janušionis, V. Kamarauskas, S. Paukštis, P. Pajaujis ir J. Burdulis.

6 kp., Plymouth, Pa. — J. Radzevičius ir J. Katilius.

7 kp., Pittston, Pa. — S. Norkus, J. Kazakevičius, A. Galinskas, A. Miliauskas, J. Beleška ir M. Stirna.

12 kp., Nanticoke, Pa. — B. Asadauckas, J. Beliavičius ir P. Naujalis.

30 kp., Scranton, Pa. — K. Zorskas ir A. Čelkis.

32 kp., Buttonwood, Pa. — P. Zailskas.

33 kp., Miners Mills, Pa. — K. Aresonas ir V. Petrauskas.

35 kp., Wilkes Barre, Pa. — J. Ruzgis, C. S. Kasparas, J. Stankevičius, K. Miškinis, J. Jurkšaitis, J. Mickevičius ir V. Tabaras.

67 kp., Luzerne, Pa. — V. Rygelis.

68 kp., Lee Park, Pa. — K. Masčinskas, J. Sakalauskas, P. Bukantis ir J. Dimšlis.

79 kp., Inkerman, Pa. — J. S. Gilvickas ir P. Celiešius.

85 kp., Edwardsville, Pa. — J. Kalitavičius ir S. Laukevičius.

110 kp., Plains, Pa. — J. Derius, J. Liegus, A. Dzermeika, A. Mikelionis ir J. Pajaujis.

115 kp., Wilkes Barre, Pa.— J. J. Nienius, J. G. Alenskas, J. Norkunas ir S. Kvaškevičius.

203 kp., Sebastopol, Pa. — A. Pečiulionis ir J. Galinskas.

230 kp., Wanamie, Pa. — V. Stravinskas ir P. Sarpalius.

267 kp., Wyoming, Pa. — A. Botyrius ir J. Kadaras.

313 kp., Exeter Boro, Pa. — J. Senkus.

4. Suvažiavime dalyvavo 54 delegatai nuo 18 kuopų; apskr. vice pirm. M. A. Raginskas ir apskr. organiz. K. Aksamitauskas, kaipo valdybos nariai. Arba viso delegatų 56 su sprendžiamu balsu.

5. Suvažiavimo vedėju dauguma balsų išrinktas A. Galinskas, pagelbininku — J. Stankevičius.

6. Apskričio sekretoriui suvažiavimas suteikia teisę pasirinkti sau pagelbininką arba sekretorių. Užkviestas J. Galinskas — apsiėmė ir suvaž. dalyvavo kaipo antras sekretorius.

7. Tvarkymui kuopų įnešimų ir rezoliucijų komisija paskirta: J. K. Derius, A. Botyrius ir J. Mickevičius.

8. Protokolas XXI-mo suvaž. skaitytas ir priimtas.

9. Tarimai apskr. valdybos posėdžių skaityti ir priimti.

10. Apskričio valdybos raportai; visų valdybos narių raportai išduoti ir priimti, apart vice pirm. p. Raginsko, kuris į laiką nepribuvo. Iš valdybos raportų paaiškėjo, kad surengta prakalbos del 313 kp., Exeter Boro, Pa. (Pasekbės kuopa gavo 5 narius) ir kad yra rengiamas apskr. išvažiavimas Rocky Glen Parke, liepos 16 d., šią vasarą.

11. Apskričio organiz. Kazys Aksamitauskas paduoda rezignaciją iš apskr. organiz. urėdo iš priežasties šeimynoje ligos. Rezignacija priimta.

12. Įnešimas pertraukti sesiją ir eiti pietų; antrą sesiją pradėti 1:30 val. po pietų. Pirma sesija uždaryta 12:15.

SESIJA ANTRA

1. Antrą sesiją atidarė suvažiavimo pirmsėdis A. Galinskas.

2. Delegatų vardošaukis — sesijon pasivėlavo C. S. Kasparas, J. G. Alenskas ir V. Tabaras.

3. Apkalbėta ir nutarta rengti apskr. išvažiavimą arba Tautišką Lietuvių Dieną, liepos 16 d., šią vasarą Rocky Glen Parke — sulig valdybos rekomendacijos. Surengimo visas darbas pavesta apskr. valdybai.

4. Nutarta išvažiavimą rengti tikslu labdarybės ir apšvietos reikalams ir kiek atliks pelno vien tiems tikslams išskirstyti.

5. Įnešimas, kad apskritys organizuotų jaunuolių lietuvinimo mokyklėles. Pataisymas, kad apskritys paskelbtų konkursą ir skirtų dovanas prirašymui jaunuolių į Vaikų Skyrių prie SLA. Po apkalbėjimo pataisymas priimtas, nes pasirodė dar mažai jaunuolių priguli prie SLA.

6. Nutarta paskelbti konkursą ir kuopų organizatoriams mokėti po 50c. už kiekvieną jaunuolį prirašytą prie SLA. Darbas varyti pirmyn pavesta apskr. valdybai.

7. Užpildyti vietą apskr. organiz., dauguma balsų išrinkta — J. Stankevičius.

8. Vieta 23-čiam suvažiavimui vienbalsiai išrinkta Wilkes Barre, Pa. Laiką paskirti palikta valdybai.

9. Nutarta visos bilos atmokėti. Tuomi suvažiavimas užsibaigė 5 val. vakare.

SLA. 7-to apskr. turto stovis:

Iki 22 suvaž. išde buvo pinigų	$205.47
Lietuvos Laisvės Bonas	100.00
Per 22-rą suvaž. kuopos sumokėjo	78.10
Viso —	$383.57
Per 22-rą suvaž. išmokėta	19.50
Dabar apskr. išde lieka pinigų ir L. L. Bonas	$364.07

J. S. Gilvickas,
7-to apskr. sekretorius.

APIE MUSŲ KALBĄ

(Prof. K. Bugos Atminčiai).

Rašo V. F. JANKAUSKAS.

(Tąsa)

Tai tiesa, bet kuo gi musų kalba dabar kalta, jei senovėje slavėnai tarė musų žodžius savotiškai, o ne musiškai? Tame taipgi yra priežastys. Jie turi tuos pačius — unas kitokioje, bet panašioje, formoje. Dabar-gi jau pervėlu butų ant musų žodžių užsipulti tokiu pat budu, kaip vilkas užpuolė ėriuką sakydamas: „kad ne tu, tai tavo tėvų protėviai buvo kalti".

Gana to, kad musų žmonės savo kalboje naudoja tuos balsius; nepriimti juos negalime — priėmėm, jau senai! Bet tuli rašytojai iš tokių balsių padaro tikrą skambalą, pav. —„uninininkas". Net pats žodis „lietuvninkas" nėra teisingas. Gali buti lietuvis, lietuviai ar lietuanas. Lietuvininkai jau reikštų greičiaus, kad jie verčia kitus buti lietuviais, — lietuvizuoja. Lietuviškas jau reiškia slavų įtekmę, panašus į lietuvį, bet ne iš Lietuvos paeinantį. Ninkas taipgi neturėtų buti; žmonės taria — *nėkas* ir gerai daro. Čion musų rašytojai jau vėl iš balsio skambalą sutveria. Aš tikiu savo žmonėms daugiau, ne kaip musų rašytojams tuose dalykuose.

Yra ir kitos senos kalbos, kurias mes turime sekti, apart graikų, latynų, slavų ir germanų kalbų. Musų kalba, kaip man rodos, nė vienos jų nebijo.

Užtinkame seniausiuose pasaulio raštuose pedsakus, kurie mums tvirtina, kad buvo gabus kalbų žinovai senų-senovėje, kokių mes šiais laikais dar nesusilaukėme. Kai šių dienų kalbotyrių mokslas prasidėjo dar nėra nė šimto metų, nors šis tas buvo mėginta šioje sryty ir pirmiaus.

Aš galiu sutikti, kad vietoje — unas buvo naudota kitas balsis, bet negaliu sutikti, kad mes jį gavame iš slavų. Jis yra labai svarbus musų kalboje ir aš neketinu jį pamiršti; savo laiku parašysiu apie jį daugiaus. Tiek pat galima pasakyti ir apie balsį — uo. Kaip vieno, taip ir kito pradžia dar nesusekta nė vokiečių, nė slavų žinovų.

Prof. Buga, berašydamas apie — unas ir — uo, paduoda daugelį palyginimų ir išvadžiojimų. Su tulų žodžių nurodyta pradžia aš negaliu sutikti, bet begalo svarbu patirti kitų nuomonė ir išvadžiojimai.

„Kalba ir Senovė". 1922. „Švietimo Ministerijos leidinys", Kaunas. Dalis I.

Šis veikalas ir vėl turi labai daug žingeidžių dalykų. Savo pratarmėje p. Buga sako: „Kalba, budama ne šios dienos žmonių kartos padaras, turi savo praeitį. Kalba be žmogaus viena pati negyvuoja. Kalbos praeitį tirdami tuo patim jau tiriame ir tąja kalba kalbančio žmogaus gyvenimo istoriją. Kalba prityrusiam kalbininkui — tikras istorijos šaltinis, nes šių dienų kalboje atspindi praeitasis žmogaus gyvenimas, visa jo senovė. Ir mes, aisčių vaikai, vadinasi, lietuviai, latviai ir prusai, norėdami pažinti savąją senovę, turime šauktis liudytojų kalbos, kuri viena tegali šiandien savo šviesa praskleisti musų senovę uždengiančią miglą.

„Kalbą galim pavadinti archyvu, senovės dokumentų rinkiniu. Kiekvienas kalbos žodis, kaipo pirma gyvenusių žmonių kartų padaras, yra mums istorijos dokumentas, šį tą pasakąs apie žmogų, to žodžio darytoją ir jo gyvenimą. Kalbėsime pavizdžiais."

Čion pradeda p. Buga kalbėti apie žodžius arti, akėti ir sėti ir išveda, kad žemę dirbti pirmųjų pradėta ne aisčių. Žemdirbių jau buta pačių indo-europiečių, kurių vieną iš šakų sudaro ir aisčiai. Indo-europiečius jau mokėjus žemę dirbti rodo irgi kalba: 1) lat. — aro; graik. — aroo; got. — arja; slav. — orio, airiškai — airim, „ariu". 2) lat. — occa; sen. vok. — egida „egge"; kimr. — ocet. — „ekečios". 3) lat. — semen „grudas"; vok. — same; rus. — siemia."

Čion sunku suprasti kodel aisčiai neįskaityta į pirmuosius pradėtojus dirbti žemę, jei jie priskaityti prie kitų indo-europiečių. Latinai, graikai, gotai ir airiai tarė arimo žodį beveik visiškai tokiu pat budu, kaip mes — ariu, slavai — orio. Iš kur paeina to žodžio šaknis, tenais gal ir pradėta arti pirma, bet apie tai nėra čion rašyta. Imant antrą žodį ekėti, turiu pasakyti, kur aš Lietuvoje augau visi sakė akėti apart tų, kurie gyveno pačioje paprusijoje, kur palinkę po prusų kalbos ar tarmės įtekme, tarė akėti ir ekėti. Jei butų ekėti, tai akis butų ekis, nes akėti — reiškia akys — skyles dirvoje daryti. Lotinai tarė „occa" — (okka); senvokiečiai naudoja savo paprastąją e, egida, bet jų žodžio pabaiga yra gana įdomi. Kaslink trečio žodžio, mes turime ir sėmeną ir grudą, o jei dar pasiteiriautume savo senevėje, rastume daugiaus. Tokiu budu musų kalba taip turtinga tuo reiškiniu kaip kitos ir turtingesnė už tulas.

Toliaus prof. Buga sako: „Musų žodžiai kunigas, gatvė ir pinigas kilimo yra germaniški (viduramžių vok. — kunig; got. — gatwo, „gasse"; vok. — pfennig) del garsų, nes germanų garsams k, t (vok. z. ss) p (vok. pf.) niekuomet lietuvių kalboje neatliepia k, t, p. Savuosiuose neskolytiniuose žodžiuose šitiems germanų kalbos garsams lietuvių kalboje visuomet atliepia g arba ž, d, b."

Sulig mano supratimo, jei žodis kalboje yra skolintas, kitų jamį panašiai reiškiančių žodžių joje nesiranda. Galime vien tik paimti lietuvių kalboje kunigui žodį kiningą, reiškiantį žmogų sutukusį, o žodį kunas mes jau seniaus turime savo kalboje, ne kaip vokiečiai kunig ar koenig. Dar galėčiau čion paaiškinti iš kur tas žodis — kunas pas mumis atsirado visai paprastu budu. Kiekvienas kalbininkas gali tą suprasti.

(Daugiau bus).

LAIŠKAI Į REDAKCIJĄ

Gerb. „Tėvynės" Redakcija:

„Tėvynės" 18 No., pi mame puslapy tilpusiame straipsny „Lietuvos Valdžia Išsigando ‚Tėvynės'," visai neteisingai ant manės užsipuolama. Tame straipsny rašoma, buk ašai New Yorko pašto viršininkui pasakęs, kad „Tėvynė" ir kiti grąžinti laikraščiai „yra rėdikalų organais, nuolatos inkriminuoja Lietuvos valdžią ir eina prieš valstybę ir stengiasi sukelti Lietuvoje revoliuciją". Šis pareiškimas visai nepamatuotai man taikomas, nes su jokiu pašto viršininku tuo reikalu nesimačiau ir ne kalbėjau.

Prieš kiek laiko buvo užejas Konsulatan pašto valdininkas, tairaudamosis apie priežastys, deliai kurių „Tėvynė", „Forward", „Gwiazda Poliarna" ir dar kokį ten kitą lenkų laikraštį Lietuvon neįsileidžiama. Tuo laiku man nesant raštinėje, Konsulato sekretorius atsakė tam pašto valdininkui kad Konsulatas jokių žinių apie tai neturi. Apie tų laikraščių spalvą nėkas ne klausinėjo ir nėkas apie juos nepasakojo, todel man taikomi išsireiškimai yra paprastas išsisvajojimas.

Kitoj to straipsnio daly mano pasikalbėjimas telefonu su „Tėvynės" administracija visai iškraipytas ir tikrenybei neatatinka. Matomai tasai Administracijos valdininkas mano pasakymą nenugirdo arba klaidingai suprato. Administracijos valdininkui paklausius apie priežastys, deliai kurių „Tėvynė" sugrąžinta, buvo atsakyta, kad Konsulatas jokių žinių apie tai neturi, paprastai laikraščiai neįsileidžiama už priešvalstybinę akciją. Valdininkui pastebėjus, girdi, gal but tai už straipsnius prieš kun. Purickį, atsakiau, kad puolimas pavienių piliečių paprastai priešvalstybinės akcijos dar nesudaro. Apšmeižtieji patis gali savo šmeižikus teisman patraukti. Taigi, visai bereikalingai „neiviškumas", sąrišy su tuo pasakymu man taikoma.

Tame straipsny randasi ir daugiau beprasmių ir neva mano pasakymų, kurie tikrenybei neatatinka, bet, na, tiek to, prašau vardan teisybės bent šias pastaba „Tėvynėje" patalpinti.

Su tikra pagarba,

J. J. Bielskis,
Konsulas.

JJB:

P. S. Kadangi kai kurie kiti laikraščiai minėtą „Tėvynės" straipsnį yra persispauzdinę, ypač „Naujienos", todel, teisingumo deliai prašau ir virš tilpusias mano pastabas persispauzdinti.

J. J. B.

Redakcijos pastaba. Šį laišką, kaipo valdininko dokumentą, talpiname originaliai — netaisydami rašybos.

Prie progos norime pastebėti, kad čionai p. Bielskis bereikalingai mus bara už pakartojimą pašto viršininko žodžių, kuriuos jis pranešė „Tėvynės" administracijai. Pakartojame, kad minimas pašto viršininkas nustebo, kuomet jam buvo pasakyta, kad „Tėvynė" nėra jokiu radikalų laikraščiu, o vien fraternalės organizacijos organu. Vadinasi, kas nors buvo įskundęs paštui „Tėvynę" kaipo radikalų laikraštį, bet mes nesakėmė, kad tai padarė p. Bielskis. Mes tik pakartojome pašto viršininko žodžius, kad jam Lietuvos konsulas pasakęs, kad sugrąžinti laikraščiai yra **radikalų organais, nuolatos inkriminuoja Lietuvos valdžią ir eina prieš valstybę ir stengiasi sukelti Lietuvoje revoliuciją.** Ar šitai pasakė paštui p. Bielskis, ar jo sekretorius ar kas kitas, mes nežinome. Žinoma tik tiek, ką pašto viršininkas mums pranešė. Tiesa, pašto viršininkas pasakė, kad šitai pranešė Lietuvos konsulas New Yorke, o kadangi Lietuvos konsulu New Yorke yra p. Bielskis, tai mes savo rašiny jį ir minėjome. Taigi ir tie musų išsireiškimai nėra jokiu „paprastu išsisvajojimu", kaip p. Bielskis tikrina.

Pagaliau, ir šitame savo laiške p. Lietuvos konsulas aiškiai pasako: „paprastai laikraščiai neįsileidžiami už priešvalstybinę akciją". Ergo „Tėvynė" pasižymi priešvalstybine akcija prieš Lietuvą, jei ji neįsileidžiama Lietuvon. Pagaliau, p. Bielskis nei nemėgina užginčyti, kad jis pasikalbėjime ir su „Tėvynės" administracijos valdininku ir su „Tėvynės" redaktorium „Vienybės" ofise, vadino „Tėvynę" Lietuvos valstybės „šmeižike ir purvintoja". Kam dar tat kitiems prikaišioti kokius ten „išsisvajojimus".

Labai mums gaila, kad šių žodžių rašytojas, girdėjęs p. Bielskio pasikalbėjimą su „Tėvynės" administracijos valdininku, nesuprato jo išsireiškimo kalboje apie kun. Purickį taip, kaip p. Bielskis norėjo buti suprastu. Galimas daiktas, kad delei nutraukimo telefono, kas įvyko minimame pasikalbėjime, mes p. Bielskį supratome nepilnai tyksliai. Vienok ir dabar mes laikomės prie savo pirmesnio pasakymo ir mums rodosi, kad savo rašinyje p. Bielskio tą sakinį užrašėme taip, kaip jis buvo pasakytas.

Čionai taipgi svarbu pažymėti, kad p. Bielskis ir šiame savo laiške vadina mus „šmeižikais" kun. Purickio. Tuo tarpu visi „Tėvynės" skaitytojai žino, kad mes apie kun. Purickio šmugelį ir jo išteisinimą rašėme vien pasiremdami Lietuvos laikraščių pranešimais ir Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo sprendimu. Nejaugi galima vadinti „šmeižimu" toki faktai, kuriuos gali skelbti net Lietuvos laikraščiai ir Vyriausiojo Tribunolo oficialus nuosprendis?

Dirbkime Praktišką Darbą

Kaip skaitome laikraščiuose, kad Lietuvos kuniginė valdžia uždraudė „Tėvynę" įleisti į Lietuvą, idant pastoti kelią proto ir tiesos žodžiui plėtoti Lietuvoje, tad dabar nereikia mums rankas nuleidus liudėti ir nieko neveikti. Priešingai, reikia gelbėti gerbiamai „Tėvynės" Redakcijai tą darbą toliaus varyti ir kovot už žmonių teises sekamu budu: Mums, Amerikos lietuviams, kuriems rupi musų tautos gerovė ir gyvenančių Lietuvoje musų draugų ir giminaičių likimas, beabejonės rašinėjame laiškus pas savuosius. Kadangi ilgus laiškus nuolatos rašant negalima jų parašyti įdomiai ir juos taip naudingai apdirbti kiekvienam paprastam darbo žmogui, kaip tatai gali padaryti „Tėvynės" redaktorius išmintingai apmąstituose ir rimtai parašytuose savo straipsniuose „Tėvynėje", todel perskaičius laikraštį ir nusprendus kurie straipsniai yra naudingi Lietuvos žmonėms, nors jie ir nepatiktų Lietuvos kunigų valdžiai, juos reikia gražiai iškirpti ir įdėjus į konvertą taip, kaip laiškus siunčiant, vis juos pasiųsti saviems Lietuvon. O tenai šitie straipsniai atneš tokią naudą, kokią pati „Tėvynė", kaipo laikraštis, būtų atnešusi.

Laiškų iš Amerikos tukstančiais pareina į Lietuvą ir todel kunigėliai neįstengs juos sušnipinėti. Taipgi atplėšinėjimas laiškų yra prieš tarptautines pašto teises, tad jie (kunigai) nedrįs to ir daryti, nes jiems patiems išeitų ant didesnės nelaimės. Ir netik „Tėvynės", bet ir kitų laikraščių vertus straipsnius galima iškarpomis laiškuose siuntinėti į Lietuvą.

Garbė Susivienijimui Lietuvių Amerikoje, kuris pataikė išsirinkti savo organui tokį redaktorių, pajėgiantį taip drąsiai ir puikiai kovoti prieš tamsybės apaštalus už savo brolių žmoniškas teises ir Lietuvos gerovę. Ypatiškai „Tėvynės" redaktorių mažai pažįstų, bet, anot tos patarlės, auksą ir pelenuose galima matyti. Pirmu kartu jį mačiau 1923 m. Tony valgyklos svetainėje laikraštininkų suvažiavime ir girdėjau debatuose kalbant. Taippat teko matyti 1924 m. Dr. M. J. Viniko išleistuvių vakarienėje, kurioje jis taipgi kalbėjo. Tad turiu pasidžiaugti ir pareikšti, kad kiekvienas jo ištartas žodis yra kirtis Lietuvos reakcijai ir vertas paklausymo. „Tėvynė", kaipo laikraštis, yra vienas iš rimčiausių, taip kaip buvo Chicagos „Lietuva" redaguojama garbingos atminties Šerno-Adomaičio.

Jonas Naujokas.

Žinios iš Italijos

Apie savo atvykimą Italijon ir pirmus mano žingsnius šioje ypatingoje šalyje, noriu nors keliais žodžiais pasidalyti ir su savo mylimais draugais amerikiečiais. Milanan pribuvau Velykų subatą ir ėmė savaitę laiko kol susiradau gyvenimui kambarį. Čia daug žmonių prisigrudę, nes dabar Milane fėrai.

Per savaitę laiko buvo labai nesmagu, bet kada nuėjau į La Scala ir išgirdau kelias operas, dingo mano neramumas ir viskas su manim kuogeriausiai. Jau paėmiau penkias lekcijas— dainuojasi gerai. Kompanija, kuriai turėjau dainuoti pereitą rudenį Teatre „Carcano" — seniai jau išsisklaidė. Vakar dainavau vienam agentui — jam gana gerai patiko mano balsas ir interpretracija. Čia neapsakomai yra sunku kur nors gauti dainuot ir amerikonai dainininkai užmoka agentams ir dainuoja, nors didžiuma ir gauna nušvilpti, bet nepaiso — dainuoja ir gana. Tokiu budu labai sunku biednesniam žmogui pradėti, ypač pirmi keli vakarai, paskiau jau lengviau, žinoma, jei pirmuose vakaruose esi publikos priimtas. O jei tave publika nušvilps, tuomet daugumas pasako: „tutto gia finito" (viskas jau užbaigta). Mano užsibriežimas yra, kad eiti per visas pinkles ir tvirtai tikiu, kad aš prieisiu savo tikslo!

Šiandien atvažiavo į Milaną Italijos karalius Vittorio Amanuel III — tai jo metinis vizitas. Į stotį pribuvo 12 val. dieną ir nors lietus smarkiai lyja, vienok gatvės pilniausios žmonių, namai yisur papuošti, visų veiduose matyti linksmumas. Kariuomenės dvi eilės stovi nuo stoties ligi karališko palociaus. Man pasitaikė stovėti ant katedros laiptų prie karaliaus palociaus, kuomet karalius pravažiavo. Ir nors smarkiai lyja, vienok karalius sėdi atdaroj karietoj ir tai į vieną, tai į kitą pusę linkčioja galva, triukšmas neapsakomas — rėkia visi: „Viva il Re, viva!" Šale karaliaus sėdi ministeris Nava ir gen. Cittadini. Jokios kitos apsaugos apie karietą nesimato ir važiuoja be jokios baimės. Aš manau, kad jokioj kitoj pasaulio valstybėj nėra kito tokio karaliaus, kuris galėtų taip liuosai važinėti po savo šalį, kaip gali tatai daryti Italijos karalius.

Jo atvažiavimas Milanan ne tuščias. 2 val. po pietų duos aukso medalius karo invalidams; 3 val. aplankys karo našlaičių prieglaudą ir mokyklas; 3:30 val. ceremonijos Institute del aklų — pašventinimas pagrindinio akmens ir daugiau labdaringų įstaigų aplankymas. Vakare, 9 val. eina į La Scala operą. Karalius čia visų mylimas todel, kad jis visuomet rupinasi biednais, našlaičiais ir kur nors krašte atsitikus kokiai nelaimei, jis pirmas aplanko nelaimės ištiktas vietas ir jas sušelpia. Prieš karalių niekuomet revoliucijos biednuomenė nesukels — taip visi italai kalba.

Iš lietuvių iki šiol mačiausi tik su p-le Alena Berzaite ir p-le Alena Aušriute. Kitų nežinau.

Širdingiausi linkėjimai visiems!

Jonas Butėnas.

Milanas, bal. 25 d., 1925.

Visuomenės Domei

Daugelis lietuvių yra nesutvarkę savo vedybų metrikų ir savo vaikų gimimo metrikų, delei ko paskiaus atsiranda nepataisomų ar sunkiai pataisomų keblumų.

Rašant vedybų aplikacijas visados reikia parašyti savo vardą ir pavardę taip, kaip yra užrašyta gimimo metrikuose iš Lietuvos. Vėliaus, kada atsiranda reikalas tikrinti tėvų, brolių, seserų giminystę, kad gauti palaikus mirus, iškreipus vardus su pavardėmis vedybų metrikuose, tokių giminės Lietuvoje ar Amerikoje sulig metrikų negali įrodyti savo giminystės, ir tankiausiai palaikų negauna, kurie lieka fabrikantams arba fiskui — valdžiai. Daug tokių atsitikimų yra, ypatingai su tarnavusiais Amerikos kariuomenėje, kurių teisėti giminės negali gauti palaikų pagal įstatymus, vien delto, kad sumaišyta vardai ir pavardės. Baltrus Kulboka pasidavęs kaipo Charles Kulber, ir kas įrodys, kad jis yra Miko Kulboko brolis ar sunus. Tuli kareiviai yra užrašyti paeiną iš Italijos, vietoje Lithuania, arba arčiaus — Russia.

Su vaikų gimimo metrikais ir tas pats keblumas. Tėvai nepaduoda teisingai nei savo vardų-pavardžių, nei vaikų. Krikšto metrikai pas kunigus užrašyti beveik gerai, bet kur prie gimdymo esti daktarai ir akušerės, tai daugumoje vaikų vardai ir pavardės užrašyta neteisingai, nes tėvai nesugebėjo „suspelyti" savo vardus ir pravardes teisingai. Yra net tokių margumynų, kad tėvų vardai-pavardės vieno vaiko metrikuose užrašyta vienaip, o kito vaiko metrikuose kitaip, kas turi buti vienodai.

Amerikoje kunigų rašomi krikšto metrikai neturi juridinės reikšmės ir paprastai valdžios nėra priimami kaipo legališki dokumentai, nes Amerikoje vedybų ir gimimų metrikus veda Department of Health ofisai ir Vital Statistics biurai — ofisai, kurių duodami „Certificate of Birth" ir „Certificate of Marriage" yra legališki dokumentai.

Daugelyje atvėjų lietuvių vaikai nėra užrašyti Department of Health ar Vital Statistics ofisuose ir delto, kad vaikui gimus jį priėmė lietuvė-bobutė, vaikų atnešėja, kaip vaiką pakrikštijo ir baigta. Kur taip įvyko, visi tėvai ar motinos turi gauti blankas nuo Department of Health ir pas Notary Public jas išpildyti, padaryti affidavitą ir paduoti Department'ui of Health įrašymui į rekordus. Kur prie gimdymo esti daktarai ir akušerės — jie turi raportuoti kiekvieną gimimą po drausme $50 baudos. Kur daktaro ir akušerės nebuta, tėvai patys turi raportuoti savo gimusius vaikus. Kurie to nepadaro, tuomi pastato savo vaikus į keblumus ir nereikalingas išlaidas vėlesniame gyvenime.

Daugelis lietuvių tėvų iškeliavo į Lietuvą su vaikais gimusiais Amerikoje. Sulig įstatymų Amerikoje gimusieji yra Amerikos piliečiais, bet tuli tokių vaikų nėra įrašyti rekorduose Department of Health. ir delto toki vaikai negal sugrįžti Amerikon. Jeigu jie butų buvę įrašyti, tai parodę savo „Certificate of Birth" Amerikos konsuliui Kaune, gautų nuo Amerikos valdžios pasą ir sugrįžtu be klapatų. Ant kunigo duotų krikšto metrikų Amerikos valdžia paso grįžimui neduoda.

Yra ir tokių įvykių, kur kunigai davę šliubą vedusiems, nėra raportavę Department'ui of Health, kuomi pastato tokius žmones į keblumus. Tokia moteriškė iškeliavusi į Lietuvą aplankyti gimines, neturi ką parodyti, jog palikusi savo vyrą Amerikoje.

Taigi metrikai vedybų ir vaikų gimimo visados turi buti raportuoti vietos Department'ui of Health ir teisingai paduodami.

P. Mikolainis,
188-190 Sands St.,
Brooklyn, N. Y.

P. S. Visi laikraščiai yra prašomi pakartoti šį raštą savo skaitytojų informavimui.

LIETUVIAI AMERIKOJ

CHICAGO, ILL.

Chicagos lietuvių visatina sueiga įvyko 2 val. po pietų Lietuvių Auditorium svetainėje, gegužės 10 d., 1925 m. Čionai Vilniaus Vadavimo Komitetas musų sriovėms tarpininkavo. Gi susirinkimo tikslu buvo pareikšti pasauliui griežtą protestą prieš Vatikano su Lenkija t. v. konkordatą, kurios sutarties tuluose paragrafuose Lietuvos garbė ir teisės užgaunama ir lietuvių tautai skriauda daroma.

Žmonių buvo pilna svetainė, net ir galerijoje buvo daug. Svarbiausiuoju kalbėtoju buvo Chicagos „Naujienų" redaktorius p. Pijus Grigaitis. Jojo kalba buvo nuoširdi — karšta ir įtikinanti. Žmonės atkartotinai smarkiai plojo ir kelis kartus atkartotinai plojo, kad tokiu budu parodyti, jog visi buvo įtikinančiai labai aukštame upe. Tvarkos vedėjas apgailestavo, kad nebuvo stenografo gerb. P. Grigaičio kalbai žodis į žodį užrašyti.

Rezoliuciją visi vienu balsu priėmė rankų pakėlimu. Priešingų nebuvo nei vieno. Rezoliucijos nuorašą kitas asmuo visiems lietuvių laikraščiams išsiuntinės, kai tik suspės nuorašus pagaminti.

Svetainės nuoma — $35; plakatai ir kitos lėšos apie $20.00. Tų lėšų padengimui susirinkusieji sudėjo viršaus $90. Likučiai bus prie pirmos progos pasiųsta Vilniaus našlaičių ir kalėjimuose kankinamųjų lietuvių reikalams.

Dalyvis.

WORCESTER, MASS.

„Amerikos Lietuvis" net per du numeriu — 18 ir 19 pasigėrėdamas piškina editorialus apie „Tėvynės" neįsileidimą į Lietuvą. So. Bostono „Darkas" turbut sumažins mažiausiai vienu redaktoriu savo štabą, nes mat p. Paltanavičiaus tie „editorialiai" pilnai tinka persispausdinti ir šv. Juozapo organui ir pastarasis pasigėrėdamas jais naudojasi. Mat dabar pats p. Paltanavičius pastojo redaktorium, tai gal manę gauti Lietuvos valdžioje kokio „činauniko" vietą, tad pataria neįsileist į Lietuvą savo organizacijos organo, kurioj ir pats priklauso. Prastas iš p. Paltanavičiaus paukštis, kad bando savo lizdą teršti.

Ištikrųjų gėda mums, worcesteriečiams, turint tik tokį laikraštį. Šiandien viso pasaulio žmonija reikalauja žodžio ir spaudos laisvės, o p. Paltanavičius su savo gazieta netik worcesteriečius slopina, bet net pataria Lietuvos valdžiai neįsileisti jau net tokių rimtų laikraščių kaip kad „Tėvynė".

Bet žinant ir pažįstant p. Paltanavičių ypatiškai, nieko geresnio ir negalima tikėtis iš jo (mat, broli, bepartyvis). Tam žmogui yra visi mulkiai— ir tautininkai, ir socialistai, ir kunigai, ir bolševikai. Mat jam doleris — tai partija. Jis į savo gazietos Kalėdinį numerį deda šventųjų paveikslus, Velykinį — svetiškių, o kituose dar kitokius.

Tas žmogus viskam priešingas — o ypač protesto rezoliucijoms prieš papos atidavimą Vilniaus lenkams. Jis užtaria net ir pačius lenkus (man pačiam sakė: „O kam mums reikia Lietuvos — mes gyvename Amerikoje"). Tai aišku kaip ant delno, kas yra p. Paltanavičius. Delto mes, worcesteriečiai, visuomet ir kreipėmės ne į vietinį laikraštį, bet į pašalinius: artai su rezoliucijoms, artai taip veikime. Kol dar redegavo „A. L." kiti žmonės, tai nors per kovą dar galima buvo susikalbėti. Bet kuomet šiandien pats p. Paltanavičia su šeimyna užėmė redaktoriaus vietą, tai iš jo gazietos nieko nebeliko.

Čia aš nors trumpai parodžiau „Tėvynės" skaitytojams ir SLA. nariams, kas per redaktorius redaguoja „A. L.", kuris išėjo prieš spaudos ir žodžio laisvę ir patarnauja Lietuvos klerikalų juodąjai reakcijai.

Worcesterietis.

Protestas.

Worcester'io Lietuvių Draugijų Taryba, atstovaujanti tukstantį penkis šimtus Worcester'io lietuvių, laikytame susirinkime 24 d. balandžio, 1925 m., Lietuvių Ukėsų pašalpinio kliubo salėje, 96 Green gatvė, nutarė priimti sekančio turinio rezoliuciją:

Kadangi Vatikanas, pasirašydamas konkordatą su Lenkija, atplėšė nuo Lietuvos jos brangiausį turtą — sostinę Vilnių, pavesdamas Lenkijos valdžiai,

Kadangi Lenkija, pasinaudodama sudarytu konkordatu su Vatikanu, pradėjo terorizuoti Vilniaus krašto lietuvius, uždrausdama lietuviams bažnyčiose laikyti pamaldas lietuvių kalba; ir

Kadangi Lietuvos valdžia daro projektus Lietuvos konkordatui su Vatikanu ir rengiasi juos pasirašyti, todel—

1) Griežtai protestuojame prieš Vatikaną, kaipo Lietuvos priešą ir įžeidėją lietuvių tautos;

2) Reikalaujame, kad Lietuvos valdžia koveikiausiai pertrauktų ryšius su Vatikanu, atšaukdama savo atstovą iš Vatikano ir iš Lietuvos išsiųstų Vatikano atstovą Zecchini;

3) Reikalaujame, kad Lietuvos valdžia kaip galima greičiausiai imtųsi atatinkamų žygių atvadavimui iš Lenkų vergijos musų Lietuvos sostinės Vilniaus.

Varde W. L. D. Tarybos:
A. Kriaučialis,
Juozas Krasinskas,
J. A. Stravinskas.

CLEVELAND, OHIO.

„Dzimdzi-Drimdzi" Sandaros Seime.

Clevelando sandariečiai uoliai ruošiasi prie Sandaros Seimo. Rengimo komisijoj yra pažymesni vietos veikėjai, visi SLA. 14 kuopos nariai: K. S. Karpavičius, A. Žukas, A. Lapė, V. P. Banionis ir J. V. Mitčelis.

Seimas įvyks gegužės 28, 29 ir 30 d., Goodrich auditorijoj. Prie to bus sekanti pajvairinimai: Gegužės 28 d., ketvergo vakare, vakarienė Flynn salėj (5311 Superior Ave.); gegužės 29 d. prakalbos Lietuvių salėje ir gegužės 30 d. koncertas Lietuvių salėje.

Kaslink to koncerto reikia pažymėti, kad jis bus nepaprastas, nes Seimo rengėjams pasisekė susitarti su „Dzimdzi-Drimdzi" artistais, kurie, pabaigę savo maršrutą Pittsburge gegužės 27 d., ant rytojaus atvyks į Clevelandą ir dalyvaus visą laiką seime, o paskutinį vakarą duos tokį koncertą, kokio Clevelandas dar negirdėjo. Gerb. Vanagaitis ruošia naujas dainas ir jie visi rengia naujus juokus, kurie gal bus ypatingai Seimui pritaikinti.

Šitie Lietuvos artistai apsilankė Clevelande pereitą žiemą ir dabar vėl, gegužės 8 ir 9 d., ir visiems labai patiko, todel tikimasi turėt geras pasekmes seimo koncerte.

SLA. Narys.

PITTSBURGH, PA.

Pittsburgo Sandaros kuopos (kurių čia yra 5-kios) sudarė kuopų sąryšį ir rengiasi suruošti lietuvių dieną 4-tą liepos, nes paimtas geriausis parkas— „Allwin Park" minėtai dienai ir manoma sutraukti Pittsburgo ir apylinkės visus lietuvius.

Programas manoma suruošti: ristynes, kumštynes, virvės traukimą tarpe įvairių kolonijų ir visokių lenktynių. Kaip sužinosiu galutiną programą, paskelbsiu vėliaus. Dabar išrinko po du atstovu ir tie pasiskirstę į tam tikras komisijas viską suruoš.

Pittsburgietis.

Dzimdzi-Drimdzi" Artistai Pittsburge.

Pagarsėję Amerikoje iš Lietuvos artistai, kurie čia gastroliuoja su koncertais po lietuvių kolonijas, atlankys ir Pittsburgą ir bus proga ir pittsburgiečiams pamatyti ir išgirsti taip Amerikos lietuvių pamėgtus artistus. Pittsburge bus du vakaru: pirmą perstatymą duos gegužės 26 d., Lietuvių Mokslo Dr-jos svetainėje, 142 Orr St. (Soho daly). Antras perstatymas gegužės 27 d., Šv. Kazimiero parapijos svetainėj, 22 Jane St. S. S. daly. Pradžia lygiai 8 val. vakare; svetainės durys bus atdaros nuo 7 val. vakare. Taigi Pittsburgo ir apylinkės lietuviai nepraleiskit tos progos neišgirdę šių artistų, nes gal daugiau niekados nepasitaikys, kad but galima juos išgirsti ir pamatyti.

J. Virbickas.

WESTVILLE, ILL.

Smagu man pažymėti tas faktas, kad šis miestas yra valdomas maž ne vienų lietuvių. Pereituose miesto viršininkų rinkimuose net trys SLA. nariai tapo išrinkti į urėdus miesto valdyme ir taip: Jonas Miliauskas — narys 29 kuopos išrinktas aldermanu pietinės miesto dalies; Andrius Stokis — narys 18 kuopos išrinktas aldermanu miesto centre ir A. A. Apanaitis — narys 29 kuopos išrinktas miesto teisėju.

Taigi iš šito matome, kad rinkimų dienoje musų tautiečiai visi darbavosi energingai ir su pilnu pasišventimu ir stojo už savuosius. Čionai turiu tiek pasakyti, kad pereituose rinkimuose dalyvavo dvi partijos — progresyviai ir republikonai, tačiau progresyviai laimėjo, nes su jais ėjo lietuviai ir savo kandidatus statė ir nors su progresyviais ėjo įvairios tautos, tačiau lietuvių partijos kandidatų neįstengė sumušti. Ateityje gal nereikės daugiau tokios karštos kovos atlaikyti.

Dabar miesto valdžia susideda sekamai: Majoras — Petras Latkauskas — lietuvis, kuris yra kartu ir kelių komisionierium ir jis pernai išrinktas ant keturių metų. Miesto Teisėjas — A. A. Apanaitis, narys 29 kuopos. Miesto Iždininkas — Juozas Norkus, narys 29 kuopos. Aldermanai: A. Čikotas — narys 29 kuopos, J. Miliauskas — narys 29 kuopos ir A. Stokis — narys 18 kuopos. Policijos naktinis Kapitonas — Juozas Rukas, narys 29 kuopos. Taipgi pastarasis išrinktas ir konstabeliu. Kiti aldermanai yra vienas airis ir du slavokai. Policijos viršininkas amerikonas, o ugnagesių tarpe yra maišytų įvairių tautų. Taigi yra aišku, kad musų miesto SLA. nariai smarkiai darbuojasi politikoje ir užima net pačias aukščiausias miesto valdžioje vietas.

Korespondentas AAA.

STRAIPSNIS 124.

Kudikio Drapanos.

Kudikio drapanos turi buti padarytos atsižvelgiant į šilumą ir patogumą. Reikalinga dažnas mainymas, ypatingai palų, idant kudikis butų šviežias ir švarus. Kudikis patogiai aprėdytas kad jo drapanos yra šiltos, bet ne peršiltos. Jei kudikiui peršilta, jis prakaituoja; o jei ne — jo kojom ir rankom bus šalta, arba pamėlynuos burna. Taigi, aprėdant kudikį vartokite savo paprastą sveiką protą visados laikydami mintyse tikslus kuriuos reikia siekti; butent, apsaugojimas nuo oro, ir palaikymas vienodos temperaturos.

Drapanos taipgi turi buti liuosos, kad augantis kudikis turėtų užtektinai vietos vystytis ir kvėpuoti.

Palos.

Pala yra įkyriausia dalis kulikio drapanų. Jas turi pagaminti iš minkštos, lengvos sugeriančios materijos, ir reikia turėti jų daug, taip, kad butų galima greitai permainyti jei jos susipurvina ar sušlampa. Jas reikia perplauti karštame vandenyje su tokiu muilu, kuriame nėra nieko ėdančio odą paskui išgręžti gerai, išdžiovinti ir pravėdinti pirm vartojimo. Palų ir kitų drapanų niekados nereikia džiovinti kudikio kambary, kadangi, nekalbant jau apie pagaminimą drėgnumo, iš ko kyla nesveikas ir priklus kvapsnis.

Kudikio Aprėdymas.

Aprėdant kudikį reikia paguldyti jį ant motinos kelių, ir drapanos vilkti augštyn per kojas ant kuno, o ne pro galvą. Naktį reikia kudikio drapanas permainyti. Naktiniai marškiniai turi buti ilgesni už dieninius, laisvi ir liuosi, kad kudikis galėtų judinti savo sąnarius. Žiemos metu jie turi buti iš minkšto, lengvo flanelio, arba panašios materijos, apačioj suraukiami su siulu. Vasarą geriausia materija yra minkštas muslinas ir naktiniai gali buti palikta atviri apačioje.

Tukstančiai ir tukstančiai kudikių reikalauja ypatingos domos metuose tarp keturių ir šešiolikos. Jiems reikia maisto, kuris ypatingai drutina. Jiems reikia maisto, kuris padarys juos stipriais, vikriais ir pagelbės kovoti su ligomis. Tėvams šitokių vaikų stipriai rekomenduojasi Borden's Eagle Pienas. Padarytas iš moksliškai sumaišyto puikiausio pieno ir geriausio cukraus, jis nedapenėtą kudikį greitai suriebina ir išaugina, bei didelis sutaupymas prižiurėti, kad jų kudikiai tinkamai subudavoti butų, nes tada jie geriau kovos su ligomis, ir yra pigiau palaikyti kudikį sveiku negu išgydyti jį sveikai. Šitiems vaikams rekomenduojame duoti po du šaukštu Eagle Pieno atmiežto trimis ketvirtadaliais šalto atvirinto vandens. Gali šitą formulą jiems duoti arba paryčiais arba po pietų. Senesni vaikai kai kada mėgsta jį geriau su ginger ale, vaisių sunkomis, arba supliktu kiaušiniu ir skanskoniu.

Skaityk šiuos straipsnius kas savaitę ir pasidėk ateičiai.

DABAR UŽSIRAŠYK

"AMERIKOS LIETUVĮ"

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėt AMERIKOS LIETUVĮ, pardavinėt knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"

14 Vernon Street, Worcester, Mass.

"VILNIS"

LIETUVIŲ DARBININKŲ DU-SYK SAVAITINIS LAIKRAŠTIS, 8 PUSLAPIŲ.

Išeina Utarninkais ir Pėtnyčiomis.

VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikių.

Vieną numerį pažiurėjimui siunčiame veltui.

VILNIES prenumeratos kaina Amerikoj: metams $3.00; pusei metų $1.75; Chicagoj ir užrubežyj, metams $3.50; pusei metų $2.00.

„VILNIS",

3116 So. Halsted Street, Chicago, Illinois.

$4.00 | VARGDIENIAI. Aprašoma visi žiaurumai kaip Lietuvoje baudžiavos laiku buvo lietuviai kankinami. Kaina ---------- 75c. | $4.00

MOTERIS

Jos gyvenimas ir paslaptys (kiekvienam turi buti žinotina).

Kaina 75c.

„VIENYBĖ"

EINA TRIS KART SAVAITĖJE.

DOLERIS YRA DOLERIS

Kuris taupina centą, tas turi ir dolerį. „VIENYBĖ" suteikia didelę progą sutaupyti kiekvienam dolerį ir kartu duoda progą įsigyti tas knygas, kurių kitur nėra galima gauti.

„VIENYBĖ" eina tris kartus į savaitę ir kainuoja metams Amerikoje $4.00; į Lietuvą ir kitas šalis $5.00.

„VIENYBĖ" yra išauklėjusi visas Amerikos pažangiąsias organizacijas ir „VIENYBĖ" žmonės vadina „Liaudies Universitetu", nes joje telpa įžymus mokslo, politikos ir visuomenės gyvenimo straipsniai ir žinios.

„VIENYBĖ" kas užsirašys ant metų ir prisiųs $4.00, tas gaus bile iš čia pridėtų klėtkialių pasirinktas knygas. Ši proga neilgam. Norinti įsigyti gerų knygų pasiskubinkite užsirašyti „Vienybę".

„VIENYBĖ" užlaiko didžiausį Amerikoje knygyną. Reikalaukite Kataliogą prisiųsdami 2 centų stempoms. Taipgi pas mus galima gauti įvairių dainų su gaidom, solo, duetam, kvartetam ir choram.

„VIENYBĖ" užlaiko Agenturą ir persiunčia į Lietuvą ir visas šalis pinigus greitai ir saugiai. „VIENYBĖ" parduoda laivakortes keliaujantiems į Lietuvą

VIENYBĖ,

193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

KUPRELIS

Šių dienų vaizdelis. Kaip Kuprelį pamylėjo mergina, o gudas jam pakepė blyną.

Kaina $1.00.

„Vienybės" įgaliotinis A. B. Stankus lankosi vakarinėse valstijose užrašydamas laikraštį

$4.00 | TVARDAUCKAS. Kaip mokslinčius Tvardauckas keliavo po PEKLĄ ir ką jis ten matė? Kaina ---------- 75c. | $4.00

PASINAUDOK AUKSINE PROGA

UŽ DU DOLERIUS IR PUSĘ GAUSI KETURIS DOLERIUS.

Skaityk atydžiai:

Kas prisiųs du dolerius ir pusę su šiuom skelbimu, tas gaus per metą laiko laikraštį „SANDARĄ" vertės už $2.50

Gaus Knygoms:

Knygą Amerikiečiai Lietuvoje, vertės už ---------- 25
Knygą Apysakymėliai iš Gyvulių Gyvenimo ---------- 35
Knygą Muzikos Žodynėlis ---------- 25
Knygą Trakoma arba Saugokite Akis Prie Šviesos ---------- 20
Knygą Novelis. Graži apysaka ---------- 15
Knygą Žmonių Ligos. Labai gera moksliška knyga ---------- 15
Knygą Ciceliai. Pasakos pamokinančios gyvenime ---------- 15

Visos knygos su pažymėtomis kainomis yra du kart vertesnės, kas jas gaus tas džiaugsis ir patars savo draugams jas įsigyti. Nelauk ilgai, iškirpk šitą skelbimą ir įdėjęs į konvertą su money orderiu ar čekiu siųsk šiuom antrašu:

SANDARA,

327 E. Street, Boston 27, Mass.

VARPAS

SAVAITINIS VISUOMENĖS, POLITIKOS, LITERATUROS IR MOKSLO LAIKRAŠTIS, EINA KAS ŠEŠTADIENIS.

Kaina metams Jung. Valstybėse ---------- $2.00
Pusei metų ---------- 1.00
Užsieny ir Lietuvoj metams ---------- 3.00
Pusei metų ---------- 1.50

VARPAS" yra laisvos ir pažangiosios minties laikraštis, teisingai nušviečia pasaulinę ir ypatingai Amerikos politiką, paduoda daug žinių iš Lietuvos ir tvirtai stovi už nepriklausomos, laisvos ir demokratingos Lietuvos ir lietuvių reikalus.

Jei nori gerų ir teisingų žinių, užsirašyk VARPĄ. Siųsk pinigus šituo adresu:

„VARPAS",

3251 So. Halsted Street, Chicago, Ill.

Reikalaukit Musų 1925 Metų Knygų Katalogo.

"DIRVA"

Mokslo, Literaturos ir Politikos Savaitraštis

Išeina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis.

Prenumerata metams ---------- $2.00
Lietuvon metams ---------- $3.00

Pusei metų pusė kainos.

„DIRVA"

3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

„Dirvos" Agentura Siunčia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntino systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,

1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

VIETINĖS ŽINIOS

PUIKUS „DZIMDZI-DRIMDZI" VAKARAS.

Gegužės 13 d., Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne, buvo surengę juokų vakarą pagarsėję Amerikoje iš Lietuvos atvykę artistai — „Dzimdzi-Drimdzi" grupė, kurią sudaro A. Vanagaitis, V. Dineika, J. Olšauskas, J. Dikinis ir p. Dikinienė. Šiuo kartu jie vaidino naują programą — „Vodevilinį Mišinį", kuris perdėm perpildytas sveiku ir gražiu juoku ir vykusiais pašiepimais musų gyvenimo ydų. Šiame savo programe artistai jau suspėjo įterpti ir paskutinius įvykius tarpe Brooklyno lietuvių, kas neapsakomai juokino susirinkusią publiką, kurios galėjo buti viršaus 300.

Abelnai paėmus šis Dzimdzių vakaras pavyko visais žvilgsniais ir kuopilniausiai patenkino susirinkusią publiką, nes ištikrųjų reikia pasakyti, kad lietuvių gyvenime ir musų scenoje iki šiol nieko panašaus nebuvo. Tokio sveiko, gražaus ir originalaus juoko, kuris suprantamas kiekvienam ir pasikartojančiai perpintas paraginimais prie Lietuvos meilės, negalima niekur kitur užtikti, apart „Dzimdzi-Drimdzi" rengiamų vakarų. Ypač neapsakomai gražiai jie sudainavo komp. A. Vanagaičio puikiai pavykusią ir labai jausmingą kompoziciją — „Leiskit į Tėvynę". Publika net su ašaromis akyse artistams plojo be galo, be pabaigos ir nenorėjo jų nuleisti nuo pagrindų.

Programas maždaug susidėjo iš sekamų dalykų: 1) V. Dineikos satyriška peržvalga vietos veikėjų santykių; 2) Dineikos su Dikiniu dialogas amerikiečio su grinorium; 3) Dikinio referatas apie anatomiją; 4) Dineikos su Dikiniene šaimyniška scena; 5) Olšausko kanklės ir paskui su Dikiniene bei viso kvarteto dainelės; 6) Olšausko — nusivilgęs pilietis; 7) Olšausko su Dikiniene liaudies šokiai; 8) Viso kvarteto dainos; 9) Vanagaičio su kvartetu dvi eilės „poupuri" iš lietuviškų dainelių motyvų ir juokažaislė „Fordukas". Galiaus dainelės, „Leiskit į Tėvynę", „Dzimdzi Drimdzi hymnas" ir — užbaiga.

Koresp.

PIRMUTINIS SLA. PIKNIKAS.

Pirmutinis šios vasaros SLA. piknikas įvyks sekamą sekmadieny, gegužės 24 d., **Regina Parke,** West Paterson, N. J. Šį puikų pikniką renkia SLA. 5-tas apskritys, kurį sudaro SLA. kuopos, gyvuojančios New Yorko ir New Jersey valstijose šioje apylinkėje. Parkas bus atdaras nuo 10 val. ryte ir piknikas trauksis iki vėlaus vakaro.

Todel šiuomi yra kviečiami visi šios apylinkės lietuviai ir lietuvaitės kuoskaitlingiausiai atsilankyti į šį puikų pikniką, kurio suruošimui yra dedamos visos pastangos, kad kuogeriausiai patenkinus atsilankiusius svečius. Ypač pareiga kiekvieno SLA. nario atsilankyti į šį savo organizacijos parengimą ir atsivesti visus savo draugus ir pažįstamus. Atsilankykite visi į virš paminėtą pikniką, o busite pilnai užganėdinti, nes bus puiki muzika ir gros visokius šokius, todel galėsite smagiai pasišokti. Bus ir kitų pamarginimų. Taipgi bus gardžių valgių ir tt., todel gerbiamieji nepraleiskite šios puikios progos ir visi važiuokite į pikniką!

Įžanga ypatai tik 35c.; vaikams veltui.

PASARGA: Važiuojant iš New Yorko traukiniu reikia imti Main Erie Line iš Jersey City ir išlipti Patersono stotyje. Nuo stoties reikia paeiti 3 blokus Market gatve po kairei iki City Hall ir ten imti Singac autobusą arba gatvekarį ir paklausus pasakys kur reikia išlipt, o ten mes lauksim. Iš Newark apylinkės gatvekaris privež prie City Hall ir ten imkit Singac autobusą arba gatvekarį. Taipgi priveža ir Newarko autobusai. Iš kitur atvažiavę taipgi turit imti virš minėtą gatvekarį arba autobusą nuo City Hall.

Rengėjų Komitetas.

ŠIMONIO PAVEIKSLŲ PARODA TĘSIAMA.

Gegužio 13 d. atsilankė „Tėvynės" Redakcijon dainininkas Pranas Rimkus, kuris pastaruoju laiku rupinasi parodyti Amerikos lietuviams įdomius vieno žymiausiųjų lietuvių artistų kurinius — K. Šimonio paveikslus ir tuo tikslu rengia parodas įvairiose lietuvių kolonijose. P. Rimkus pasidžiaugė, kad šita paroda puikiai pasisekė Waterbury pasidėkavojant anglų spaudai, kuria rimtai susidomėjo netik lietuviai, bet ir amerikonai. Didžiulis Waterburio dienraštis — „Waterbury Republican" netik kasdien rašė apie parodą visu jos laiku, bet net gegužės 10 d. sekmadienio laidoje beveik visą pirmą savo žurnalo puslapį pašventė plačiai ir gražiai aprašydamas p. Šimonio kurybą, kuri labai amerikonams patikus savo tykslia futuristine tendencija. Prie aprašymo patalpinta ir du paveikslų atvaizdai. Vadinasi, amerikonai aukštai įvertina musų žymaus artisto kurinių dvasią ir techniką.

Gegužės 14 d. p. Rimkus su šitais K. Šimonio paveikslais išvyko į Baltimore, Md., kur taipgi buvo kviečiamas vietos lietuvių parodyti ir jiems įdomią ir stačiai žavėjančią K. Šimonio kurybą. Iš Baltimorės p. Rimkus su paveikslais išvyko į Clevelandą tulos amerikonų grupės kviečiamas ir tenai suruoš parodą Šimonio paveikslų. Taipgi Clevelande užtruks iki Sandaros seimui ir čionai lietuvių kolonijoje suruoš parodą, kad ja galėtų pasigėrėti ir kitų kolonijų veikėjai suvažiavę į Sandaros seimą. K. Šimonio paveikslus pamatyti įdomu ir verta kiekvienam apšviestam lietuviui, nes netankiai pasitaiko progos tokius ypatingus ir taip žavėjančius tapybos kurinius matyti.

IŠLEISTUVIŲ VAKARIENĖ.

„Vienybės" Bendrovės direktoriatas rengia labai šaunų vakarėlį pažymėti išleistuvėms Lietuvon savo laikraščio redaktoriaus p. J. O. Širvydo ir visos jo vadovaujamos ekskursijos, kurią suruošė „Vienybės" administracija ir kuri išplauks Lietuvon gegužės 30 d., laivu „Prezident Roosevelt". Vakarienė įvyks gegužės 28 d. vakare, Millerio Grand Assmebly Hall, Brooklyne. Apart skanios vakarienės, bus šokiai, kalbos ir kitoki programo pamarginimai ir svečiai turės progos smagiai laiką praleisti ir pasikalbėti, nes tikimasi, kad nemaža svečių dalyvaus ir iš kitų miestų, ypač tikimasi didelio burelio šioje vakarienėje pačių ekskursijos dalyvių. Vietas reikia užsisakyti iki gegužės 26 d. telefonu — Greenpoint 2427, arba laišku „Vienybės" sekretoriui: Pr. Bajoras, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. Įžanga $2.50 asmeniui.

ATSILANKĖ REDAKCIJON.

Gegužės 12 d. atsilankė „Tėvynės" Redakcijon inžinierius V. A. Graičunas — garsiojo čikagiškio d-ro Graičuno sunus, kuris pastaruoju laiku apsigyveneęs New Yorke ir dirba McGraw-Hill firmoje, vesdamas mekaniškos jėgos tyrinėjimų skyrių, kaipo to skyriaus redaktorius mekaniškam žurnalui. Inž. Graičunui New Yorke gyventi labai patinka ir jis visiškai nepasiilgęs skaitlingos čikagiečių lietuvių draugijos. Nors p. Graičunas gimęs ir augęs Amerikoje, tačiau labai gerai kalba lietuviškai ir domisi lietuvių ir Lietuvos gyvenimu.

NEW YORKO POLICIJOS IŠKILMĖS.

Pereitą savaitę įvyko New Yorke policijos viršininkų tarptautinis suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 500 atstovų. Šio suvažiavimo 400 atstovų sudarė įvairių Jung. Valst. miestų policijos viršininkai, o 100 atstovų sudarė 44 svetimų valstybių policijos viršininkai ir kiti atstovai. Apkalbėta visa eilė policiją liečiančių klausimų.

Pažymėjimui užbaigimo šio reikšmingo suvažiavimo ir pasirodymui New Yorko policijos svetimų valstybių policijos viršininkams, gegužės 16 d. buvo suruošta policijos manifestacija, kurioje dalyvavo miesto viršininkai ir apie 6,000 New Yorko policistų. Taipgi manifestacijoje dalyvavo ir kitų valstybių policijos viršininkai savo uniformose apsirengę, kas darė labai gražaus įspudžio Gaila, kad Lietuva nemato reikalo dalyvauti šitokiuose reikšminguose pasauliniuose suvažiavimuose, kur yra progos pagarsinti Lietuvos vardas ir pasirodyti pasauliui, kad ir Lietuva yra gyva valstybė ir įdomaujasi visais tarptautinės svarbos apsireiškimais.

LIETUVOS INVALIDŲ SKAIČIUS.

Surinktomis žiniomis, Lietuvoje abiem akim aklų yra 1,389 vyrai ir 1,740 moterų, nebylių — 1,835 vyrai ir 1,388 moterys, kurčių — 2,258 vyrai ir 1,296 moterų, šlubų — 4,957 vyr. ir 2,666 moterų, kuprotų — 1,083 vyrų ir 973 mot., be vienos rankos — 1,583 vyr. ir 508 mot., be abiejų rankų — 70 vyr. ir 54 mot., be vienos kojos 1,055 vyr. ir 443 mot., be abiejų kojų — 241 vyr. ir 207 mot., bepročių — 913 vyr. ir 717 mot., paraližuotų — 481 vyr. ir 519 mot. Iš viso 15,866 vyrai ir 10,511 moterų. Abiejų lyčių bendrai 26,377 žmonės.

Žmogaus mintijimas yra galingiausia jėga pasaulyje.

° * °

Patyrimas yra vienatiniu perbrangiai apmokamu mokytoju.

KAMBARYS ANT RANDOS.

Išsirandavoja kambarys gražioj vietoj ir netoli nuo gatvekarių. Kam tokis kambarys reikalingas, kreipkitės šiuo adresu:

Z. MAKSWIT,
411 Stanhope Street,
BROOKLYN, N. Y.

Geras abelnam naudojimui linimentas

Pain-Expelleris

Kuomet reumatizmas ar neuralgija vargina jus, ištrinkite skaudamas vietas šiuo atsakančiu šeimyniniu linimentu ir tuojas pajausite palengvinimą.
35c ir 70c bonka vaistinėse. Tėmykite, kad butų Inkaro vaizbaženklis

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Tėvų Komitetui, Chicago, Ill. Tamstų pareiškimo „Ateities žiedo" vaikų draugijėlės klausimu „Tėvynėn nedėsime. Tamstos turite atminti, kad jusų atstovaujama draugijėlė neturi nieko bendra su Susivienijimu ir kuomet jųs lendate su ta savo draugijėle į SLA. kuopas ir tuo budu keliate jose vaidus ir kuomet tie SLA. nariai, kuriems pirmoje vietoje rupi S. L. A. labas, kovoja prieš tokias jusų užmačias, tai jųs dar mėginate SLA. organe polemikas vesti. Atminkite, kad SLA. organo pareiga ginti SLA. kuopų reikalus ir interesus, o ne tarnauti kokioms ten pašalinėms draugijėlėms, kurios stengiasi užsisėsti ant SLA. kuopų sprando. Neljskite su ta savo draugijėle į SLA. gyvenimą ir tuomet nei SLA. nariai, nei jų organas „Tėvynė" nė puse žodžio apie jus neprisimins. Rašinėlį paliekame Redakcijos arkyve, kaipo dokumentą.

P. J. Petroniui, Chicago, Ill. Tamstos polemiką, kurią Redakcijai pridavė SLA. Sekretorė, pasiuntėm SLA. Prezidentui St. Gegužiui, nes joje smarkiausiai puolate patį Prezidentą. Jei Prezidentas sutiks, tai minimą polemiką prie pirmos progos įdėsime „Tėvynėn".

SLA. 139 kuopos koresp., Chicago, Ill. Tamstos rašinėlio „Tėvynėn" nedėsime. Jame Tamsta kolioji melagiais kitus 139 kuopos darbuotojus ir vedi smarkią agitaciją už pašalinę vaikų draugijėlę ir bijai pasirašyti savo pavardės po tuo rašinėliu. Suprask, prieteliau, kad dabar SLA. gyvenime eina vajus už sukurimą kuodaugiausiai SLA. jaunuolių kuopų, o Tamsta, nusiduodamas to nesuprantąs, išsijuosęs agituoji už pašalinę vaikų draugijėlę, kuri su savo lindimu į SLA. kuopas net vaidus sukėlė ir jusų pačių kuopoje ir delei to oficialųs skundai jau net SLA. Pildomąją Tarybą pasiekė. SLA. organas ne tam leidžiamas, kad tarnautų svetimiems dievams, kurie net mėgina kenkti SLA. reikalams. Rašinėlį paliekame Redakcijos arkyve.

PRANEŠIMAS.

Šiuomi noriu pranešti visiem mano esamiem ir busimiem pacientam, jog aš perkėliau savo kabinetą į naują vietą:

221 South 4-th Street, priešais pat Williamsburgo Tilto Aikštę (Bridge Plaza). Tikiu, jog naujoj vietoj, prie geresnių sąlygų, galėsiu dar geriau patarnauti savo pacientam. Tiem, kurie gyvena toliau nuo Williamsburgo, ar net paties Brooklyno gyventojams, manau, nauja vieta itin patiks, nes susisiekimas su ja bus tikrai patogus.

Su aukšta pagarba,
D-ras A. Petrika.
Telefonas — Stagg 9105.

Kuopu Susirinkimai

Nanticoke, Pa. SLA. 12 kp. susirinkimas įvyks 31 d. gegužės, 1 val. po pietų, Juliaus Danilevičiaus svetainėj, kampas Ridge ir Mepal gatvių. Visi nariai malonėkite susirinkti į minėtą susirinkimą ir užsimokėti užvilktas mokesnis. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 12 kuopos.

K. Kvedaravičius — sekr.

Tel. Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS,
322 Holbrook Ave.,
DETROIT, MICH
Valandos:
12—2 p. m. ir 6—8 p. m.
Ultravioletinė šviesa. Diathermia

DIDELIS PIKNIKAS
COURTNEY, PA.

Pranešam Courtnės ir apylinkės lietuviams, kad SLA. 92 kuopos piknikas iš priežasties lietaus 17 d. gegužės neįvyko, todel piknikas perkeltas į sekantį nedėldienį, gegužės 24 d., 1925 metų. Piknikas įvyks toj pačioj vietoj, kaip buvo garsinta, prie Star kasyklos tipelio giraitėj.

Visus kviečia atsilankyti S. L. A. 92 kuopos Komitetas.

DEL SENŲ ŽMONIŲ KURIE TURI DAUG SKAUSMŲ IR LIGŲ.

Čia yra tikra linksmybė del senų žmonių ir del tų kurie turi vidutinį amžių, kurie jaučiasi nuvargę ir pailsę su šiuo gyvenimu.

Tukstančiai žmonių vartoja gyduoles kurios vadinasi Nuga-Tone ir raportuoja, kad jie gauna puikią pagelbą į keletą dienų. Kodel? Todel, kad tai yra gyduolės kurios budavoja kraują, nervus, muskulus ir generalį sistemą. Jos suteikia puikų apetitą, stimuliuoja kepenis, inkstus ir priverčia vidurius veikti reguliariai. Jos yra geros nuo nevirškinimo, kraujo nubėgimo, galvos skaudėjimo, užkietėjimo vidurių, apsivėlusio liežuvio, negardaus skonio burnoje, nuolatinės iritacijos, prasto miego ir nuvargusio sustyrusio jautimo iš ryto.

Jei jusų daktaras dar neužrašė jums jų, eikite pas savo aptiekorių ir nusipirkite butelį. Jos vadinasi Nuga-Tone. Jos yra biednų žmonių gyduolės, nes jųs galite gauti už $1.00 visam mėnesiui. Jos yra malonios vartoti. Pabandykite jas keletą dienų; jųs nieko nepralaimėsite, nes jos turi užganėdinti jus arba aptiekorius maloniai grąžins jums pinigus. Tuo budu jos yra parduodamos. Žiurėkite garantiją ant kiekvieno pakelio.

Rekomenduojamos, garantuojamos ir parduodamos pas visus aptiekorius.

SENO OLANDIŠKO PROCESO SELYKLOS

Jei jusų krautuvninkas nepardavinėja šių puikių selyklų, tai prisiųskite $1.25 ir mes išsiųsime jums stačiai šių selyklų.

HOLLAND DIST CO.,
932 Chestnut St., Philadelph'a, Pa.

Užkietėjimo

Nemažai ivarių ligų paiena tiesioginai nuo užkietėjimo.

SEVERA'S BALZOL

yra labai naudingas gydyme tų ligų ir tom panašų nesmagumų. Patartina vartoti seniems ir nusilpnėjusiems.

Kainos: 50 ir 85 centai

Pirmiausiai kreipkis į aptieką.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
LAIVAKORTES Į ABI PUSI
NUPIGINTOS
Į Lietuvą Per Bremen'ą
Trečia klijasa tiktai kajutos.
Nepiliečiai grįžtanti bėgy 12 mėnesių, priepiaukoje neturės jokių kėblumų.
32 Broadway, New York, arba bile vietos agente

NAUJAS IŠRADIMAS
DEKSNIO GALINGA MOSTIS
Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).
Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.
Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.
Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.
Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.
Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

LIETUVON

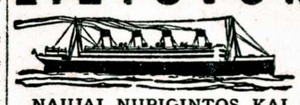

NAUJAI NUPIGINTOS KAINOS Į ABI PUSI.

Trečioje kliasoje sulig laivo į Kauną ir atgal nuo $203 iki $215 GERA NAUJIENA. Naujas Suv. Valst. įstatymas pavelija atlankyti Tėvynę ir buti metus, paskui be kliučių grįžti Amerikon nežiurint kvotos.

Musų dideli laivai milžinai, kaip **MAJESTIC,** didžiausias pasauly, **OLYMPIC, LAPLAND, PITTSBURGH,** etc. siulo greitą kelionę į Cherbourg, Southampton, Antwerp. Daug laivų išplaukia kas savaitė.

Visi musų 3-čios kliasos keleiviai gauna atskirus kambarius dviems, keturiems ar šešiems žmonėms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.

Kreipkitės prie mųs vietinių agentų arba

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
No. 1 Broadway, New York.

ANT PARDAVIMO

GERA PROGA LIETUVIUI!

Parsiduoda vyriškų drapanų krautuvė už pigią kainą. Biznis įgyvetas jau dvyliką metų toje pačioje vietoje. Del platesnių informacijų kreipkitės ypatiškai ar per laišką.

Gents Furnishing Store,
131 Grand St., Brooklyn, N. Y.

JAU Pripažino

visi, kad NAUJOKŲ padaryti Cigarai yra geriausi Amerikoje. Taipgi viengenčiai gėrisi, kad garsinant „TĖVYNĖJE" remia lietuvišką literaturą ir kovą už lietuvių tautos tiesas, tai yra švarus dalykas.

UŽTAI garbaus SLA. draugai, kurie rukote vietoje kažin kokius cigarus, o gal lietuvių priešų, tad labai išmintingai darysite, kad tik Naujokų Brolių išdirbtus cigarus rukysite, kadangi ir cigarai labai geri, padaryti iš geriausio tabako: gražiai dega, malonųs rukyti ir dumas puikiai kvepia. Draugai „Tėvynės", kurie dar tų cigarų nežinot, tad visur lietuviškose užeigose, Restoracijose, Kliubuose ir štoruose reikalaukite ir rukykite visur

JONO—JOHN'S CIGARĄ

arba Petro Naujoko po 10 centų cigarą, o rukant džiaugsitės, kad rukai puikų cigarą ir po vardu Vytauto (Ekstra po 15c.). Tėmyk varlą ir paveikslą ant bakso. Juos visi myli.

Cigarus išsiunčiame visur Amerikoje per paštą į kitus miestus privatiškai ir biznieriams. Adresas:

NAUJOKŲ CIGARŲ FACTORY,
267 DIVISION AVE.,
BROOKLYN, N. Y.

Verta paremt brolius lietuvius, nes jų cigarai labai geri. Agentai miestuose gali užsidirbti ekstra pinigų ir paremt lietuvišką išdirbystę. Lai gyvuoja Lietuvių Tauta!

SKAUSMAI! KUR?

Del Ramatiško Gėlimo: Pridėkit ŽMIJEČNIKO ant skaudančios vietos ir apturėsit stebuklingą pasekmę.

Del Nerviško Galvos Skaudėjimo ir Neuralgijos Skausmų į Galvą: Pripilkit biskį ŽMIJEČNIKO ant delno rankos ir su kvapu įtraukit per nosį tą garą. Teipat skaudančias vietas gerai išbraukykit su Žmiječniku.

Del Skausmų i Šonus, Krutinėj, Pečiuose paeinančių nuo sunkaus darbo arba kėlimo, arba nuo šalčio, keli išbraukymai ŽMIJEČNIKO visą skausmą prašalins.

Del pailsintų, skausmo ir gėlimo muskulų arba gyslų gerai išbraukykit skaudančias vietas eidamas gult. O ant rytojaus reikalautos pasekmės bus apturėta.

ŽMIJEČNIKO SUDĖTINIAI yra geriausi Kemikalai nuo apsaugojimo ant svieto del apsaugojimo savęs nuo užsikrėtimo paeinančių nuo įpiovimų ir įdrėskimų.

Vartotas per visuomenę per 30 metų suvirš. Nejokis Bandymas — Pripažintas braukylas (Linimentas) per visą svietą.

Prekės 35c., 65c. ir $1.25.

Rašykit del musų knygutės apie gyduoles ir kaip jas vartot

ALBERT G. GROBLEWSKI & CO.,
Dept. T, Plymouth, Pa.

JUOZO AMBRAZIEJAUS AGENTURA

Parduodame laivakortes į Lietuvą ir atgal, padarome dokumentus sugrįžimui ir pasportus. Siunčiame pinigus į visas šalis greitai ir žemiausiu dienos kursu. Kreipkitės:

168 Grand St., Brooklyn, N. Y

Tel. Greenpoint 5975 SLA. Narys.

DIDELIS PIKNIKAS!

DIDELĮ PIKNIKĄ RENGIA SLA. 5-tas APSKRITYS, NEW YORKO IR NEW JERSEY VALSTIJŲ NEDĖLIOJE, GEGUŽĖS 24 D., 1925 M., REGINA PARKE, W. PATERSON, N. J.

Parkas bus atdaras nuo 10 val. ryto iki vėlaus vakaro.

Gerbiami lietuviai ir lietuvaitės, SLA. nariai ir narės, New Yorko ir New Jersey Valstijų — visi be skirtumo kviečiami atsilankyti į virš paminėtą pikniką, o busite pilnai užganėdinti, nes bus gera muzika ir gros visokius šokius. Bus ir kitų pamarginimų. Taipgi bus gardžių valgių ir kt., todel nepraleiskite progos.

Įžanga ypatai tik 35c.; vaikams veltui.

Visus kviečia atsilankyti rengėjai

PASARGA: Važiuojant iš New Yorko traukiniu reikia imti Main Erie Line iš Jersey City ir išlipti Paterson Stoty. Nuo stoties reikia paeiti 3 blokus Market gatve po kairei iki City Hall ir ten imti Singac Bus arba gatvekarį ir paklausus pasakys kur reikia išlipt, o ten mes lauksim. Iš Newarko apylinkės gatvekaris privež prie City Hall ir ten imkit Singac Bus arba gatvekarį. Taipgi priveža ir Newark Bus. Iš kitur atvažiavę taipgi turit imti virš paminėtą gatvekarį arba Bus nuo City Hall.

Komitetas.

Geras paprotys

Naudokit Ruffles kasdien, kad užlaikius galvos odą sveika ir kad turėti puikius žvilgančius plaukus.

Ruffles

sunaikina pleiskanas, tą svarbiausį priešą gražių plaukų.
Nusipirkite bonką už 65c šiandien pas savo vaistininką. 75c kuomet siunčiama tiesiog iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.